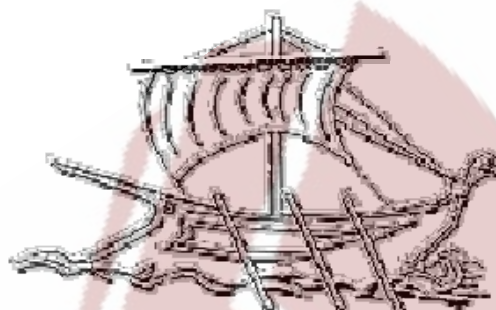

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΕΙΡΑΙΑ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΔΟΜΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ

**ΝΕΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΣΤΙΒΟΥ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ ΣΤΗΝ
ΕΛΛΑΔΑ.**

ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ:
ΜΑΛΙΚΟΥΤΗ ΣΤΑΜΑΤΙΝΑ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ:
ΣΟΥΠΙΩΝΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ
ΤΣΑΚΑΛΟΥ ΜΑΡΙΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ο αθλητισμός αποτελεί διαχρονικό, βασικό και αναπόσπαστο στοιχείο των κοινωνιών αλλά και των ανθρώπων σε κάθε γωνιά του πλανήτη. Δεν είναι λίγες οι φορές που ο αθλητισμός στάθηκε η αφορμή για να πανηγυρίζει ένα ολόκληρο έθνος, μέσα από τις επιτυχίες της εθνικής ομάδας σε ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο. Στον αθλητικό τομέα δραστηριοποιούνται πολλές ειδικότητες εκτός των αθλητών. Έτσι ο αρχιτέκτων με τους υπόλοιπους μηχανικούς σχεδιάζει τον χώρο που φιλοξενεί τα διάφορα αθλήματα, το στάδιο.

Ποιος δεν έχει νιώσει δέος μπροστά στη θέα ενός σύγχρονου σταδίου και δεν έχει αναρωτηθεί ποιος ανθρώπινος νους έχει συλλάβει ένα τέτοιου είδους δημιούργημα. Παρακινούμενες λοιπόν από τα σύγχρονα αυτά αρχιτεκτονικά καλλιτεχνήματα θελήσαμε να τα μελετήσουμε σε βάθος και να αναδείξουμε τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους που τα κάνουν μοναδικά.

Στόχος της πτυχιακής μας εργασίας είναι η διερεύνηση των αθλητικών εγκαταστάσεων στίβου

ποδοσφαίρου από αρχιτεκτονική και πολεοδομική σκοπιά δηλαδή τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και οι καινοτομίες που παρουσιάζουν αυτές, η θέση τους στο αστικό πλαίσιο και η ιστορία τους.

Για το σκοπό αυτό καταρχήν επιδιώξαμε να επισκεφτούμε τις κατασκευαστικές εταιρίες που υπήρξαν ανάδοχοι των συγκεκριμένων έργων, ανατρέξαμε και μελετήσαμε σχετική βιβλιογραφία και ολοκληρώσαμε την ερευνά μας με πληροφορίες που βρήκαμε στο διαδύκτιο και με τις κατά τόπους επισκέψεις μας σε ορισμένες εγκαταστάσεις.

Στο σημείο αυτό θα θέλαμε να εκφράσουμε την δυσαρέσκειά μας και την απογοήτευση που δικαίως αισθανθήκαμε όταν, αντί της συνεργασίας που ελπίζαμε ότι θα βρούμε κατά την επίσκεψη μας στις εν λόγω κατασκευαστικές εταιρίες, το μόνο που εισπράξαμε ήταν αδιαφορία και πόρτες ερμητικά κλειστές.

Εξαιτίας των δυσκολιών αυτών η εργασία μας αναγκαστικά περιορίστηκε στην ενδελεχή μελέτη της σχετικής βιβλιογραφίας, στην βοήθεια που μας παρείχε το διαδίκτυο, στις γνώσεις μας και τελικά στην γνώμη που οι ίδιες διαμορφώσαμε κατά την επιτόπου επίσκεψη μας στα εν λόγω στάδια.

Λαμβάνοντας υπόψη λοιπόν όλα τα προαναφερθέντα, η διαμόρφωση της εργασίας μας έγινε ως εξής: αρχικά αναλύουμε τη γενική έννοια του σταδίου την μορφολογική και λειτουργική του σημασία (τις κτιριολογικές απαιτήσεις των αθλητικών εγκαταστάσεων την εσωτερική και περιφερειακή λειτουργία αυτών). Εν συνεχεία γίνεται καταγραφή συγκεκριμένων σύγχρονων ελληνικών εγκαταστάσεων οι οποίες αναλύονται εκτενέστερα σε αμέσως επόμενο κεφάλαιο. Κατόπιν προβαίνουμε σε σύγκριση των ανωτέρω με ανάλογα ευρωπαϊκά παραδείγματα και κλείνουμε με συμπεράσματα στα οποία καταλήξαμε με την εκπόνηση της εργασίας μας.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

1.1. Οι κτιριολογικές απαιτήσεις των αθλητικών εγκαταστάσεων

Μια αθλητική εγκατάσταση αποτελείται φυσικά από τον αγωνιστικό χώρο, γήπεδο διεξαγωγής των αγώνων (στίβος και γήπεδο ποδοσφαίρου, γήπεδα αθλοπαιδιών κλπ) αλλά και από κάποιους βοηθητικούς χώρους και εγκαταστάσεις οι οποίοι είναι: αποδυτήρια και χώρους υγιεινής, χώροι και μέσα παροχής πρώτων βοηθειών, ιατρεία, αίθουσες προπόνησης, χώροι επισήμων, εγκαταστάσεις δημοσιογράφων γραπτού και ηλεκτρονικού τύπου, χώροι ομοσπονδιών και γραφεία διοίκησης, χώροι αναψυχής. Ο περιβάλλον χώρος είναι διαμορφωμένος με υπαίθριες αθλητικές εγκαταστάσεις και χώρους στάθμευσης για την εξυπηρέτηση των αναγκών της διοίκησης και των αθλητών αλλά και για οχήματα πρώτων βοηθειών.

Βρισκόμαστε σε μια εποχή που η εμπορευματοποίηση του αθλητισμού έχει φτάσει στο κορυφαίο σημείο της. Κάθε σύλλογος επιθυμεί πλέον να έχει τον δικό του ιδιόκτητο χώρο γεγονός που συμβάλει στην έξαρση κατασκευής καινούριων γηπέδων. Οι εποχές και τα δεδομένα όμως έχουν αλλάξει και ο φίλαθλος κόσμος έχει πλέον άλλες απαιτήσεις. Για τη δημιουργία ενός νέου γηπέδου, πέρα από τους κατασκευαστικούς υπάρχουν και κάποιοι πρόσθετοι λειτουργικοί κανόνες που στοχεύουν να προσφέρουν όλες τις απαραίτητες ανέσεις στους επισκέπτες, στους αθλητές αλλά και στους ανθρώπους που δουλεύουν σ' αυτό. Γι' αυτό λοιπόν εκτός από τον αγωνιστικό χώρο και τις κερκίδες υπάρχουν και άλλοι χώροι εξίσου σημαντικοί χωρίς τους οποίους δεν θα ήταν ομαλή η διεξαγωγή του αγώνα. Οι λειτουργίες του

χωρίζονται σε τρεις κατηγορίες ανάλογα με τα άτομα στα οποία προορίζονται :

α . Θεατές

β . Αθλητές

γ . Εργαζόμενους

Ο διαχωρισμός είναι ξεκάθαρος και στο σχέδιο του γηπέδου, αφού υπάρχουν διαφορετικές ζώνες για τους θεατές, τους αθλητές και τους εργαζόμενους. Για παράδειγμα οι προσβάσεις στα αποδυτήρια πρέπει να είναι σε διαφορετικό σημείο από αυτές των θεατών και των δημοσιογράφων. Στους αθλητές, εκτός φυσικά από τα αποδυτήρια, πρέπει να τους προσφέρεται χώρος για προθέρμανση, γυμναστήριο και ιατρείο ξεχωριστό από του κοινού.

Ιδιαίτερη σημασία έχουν οι χώροι αναψυχής και τα εμπορικά καταστήματα. Αυτοί οι χώροι παίρνουν ζωή κυρίως πριν και μετά την διεξαγωγή του αγώνα και εκτός από αναλώσιμα προϊόντα πουλάνε αθλητικό εξοπλισμό και αναμνηστικά της ομάδας. Έτσι οι φίλαθλοι ενώ περιμένουν να αρχίσει ο αγώνας έχουν τη δυνατότητα να επισκεφτούν τα εμπορικά καταστήματα και να πραγματοποιήσουν τις αγορές τους. Όσο και αν ακούγεται περίεργο αυτοί οι χώροι αποτελούν την καρδιά της οικονομικής δραστηριότητας ενός σταδίου, καθώς ένα μεγάλο ποσοστό των εσόδων πηγάζει από αυτούς. Η εμπορική ζώνη μπορεί να βρίσκεται μέσα στο κυρίως κτίριο του γηπέδου, αν και το πιο σωστό, σύμφωνα με τις μελέτες είναι να βρίσκεται σε ένα ειδικά διαμορφωμένο περιβάλλοντα χώρο έτσι ώστε να μην μπλέκονται οι πορείες των επισκεπτών. Ο ίδιος χώρος λειτουργεί και σαν σημείο συνάντησης ή χώρος εκτόνωσης.

Σε σχετικά κοντινή απόσταση από την εγκατάσταση πρέπει να προβλέπεται χώρος parking. Το υπόγειο garage είναι μια λύση που ευνοεί την αισθητική του περιβάλλοντα χώρου, δεν διευκολύνει όμως τόσο την ομαλή εκκένωση των οχημάτων, γι' αυτό τις περισσότερες φορές επιλέγεται η λύση του υπαίθριου parking. Δεδομένου ότι οι περισσότεροι φίλαθλοι χρησιμοποιούν την αστική συγκοινωνία για να φτάσουν στο γήπεδο και ότι σε κάθε όχημα αντιστοιχούν κατά μέσο όρο τρία άτομα, τότε σε ένα στάδιο χωρητικότητας 30.000 θεατών αρκεί ένα ή περισσότερα parking συνολικής χωρητικότητας 3.000 οχημάτων προκειμένου να εξυπηρετήσει επαρκώς τις ανάγκες στάθμευσης.

Σημαντικό θέμα, η ασφάλεια. Σε κάθε δημόσιο κτίριο, πόσο μάλλον σε ένα γήπεδο με χιλιάδες επισκέπτες, πρέπει να υπάρχει ο σωστός σχεδιασμός εκκένωσής του σε ειδικές

περιπτώσεις, όπως πυρκαγιάς ή τρομοκρατικού χτυπήματος. Η καλύτερη λύση για την ομαλότερη εκκένωση του γηπέδου είναι να υπάρχει μια συγκεκριμένη πορεία που να απορροφά το πλήθος και να το μοιράζει ομοιόμορφα στον εξωτερικό χώρο. Σε αυτό βοηθάει και η χρήση ραμπών που επιτρέπει στο πλήθος να αλλάζει επίπεδα πιο γρήγορα και με μεγαλύτερη ασφάλεια. Η επιστήμη είναι σε θέση πλέον να μας πληροφορεί για την εκκένωση μιας υπό κατασκευή εγκατάστασης πριν ακόμα χτιστεί με την βοήθεια ενός προσομοιωτή, που μας ενημερώνει για τις ακριβείς χρονομετρήσεις των κινήσεων του πλήθους μέσα στο γήπεδο, αλλά και έξω από αυτό μια κανονική μέρα ή σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης.

Επειδή όμως η ασφάλεια δεν περιορίζεται μόνο στην εκκένωση του σταδίου, αλλά και στην πρόληψη επεισοδίων, με την χρήση της τεχνολογίας είναι δυνατή η παρακολούθηση κάθε σημείου του μέσω ενός κλειστού κυκλώματος, το οποίο ελέγχεται αποκλειστικά από την αστυνομία.

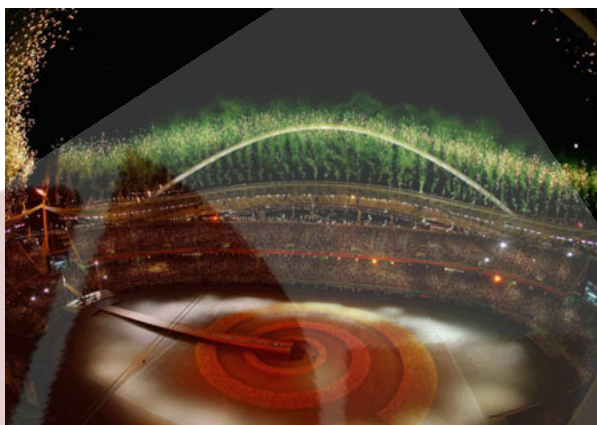
Τα παραπάνω είναι οι βασικοί λειτουργικοί κανόνες που έχει θεσπίσει η Ευρωπαϊκή Ένωση Ποδοσφαίρου UEFA για την κατασκευή ενός σύγχρονου γηπέδου. Από εκεί και πέρα ένα γήπεδο μπορεί να γίνει ακόμα πιο ξεχωριστό και πολυτελές. Το 90% των αθλητικών εγκαταστάσεων που χτίστηκαν τα τελευταία 7 χρόνια αλλά και όσες είναι υπό κατασκευή διαθέτουν εστιατόρια και ειδικές σουίτες για τους επισήμους και για τους εύπορους υποστηρικτές της ομάδας.

Με βάση τα παραπάνω και τη χωρητικότητα, η UEFA έχει κατηγοριοποιήσει τα γήπεδα της Ευρώπης σε πέντε ομάδες για παράδειγμα στην κατηγορία των 5 αστέρων ανήκει το Ο. Α. Κ. Α. ενώ το Καραϊσκάκη στην κατηγορία των 4 αστέρων. Για να διοργανώσει μια χώρα ένα διεθνές τουρνουά ποδοσφαίρου χρειάζεται στάδια τουλάχιστον 4 αστέρων ενώ 5 αστέρων πρέπει να είναι αυτό που θα φιλοξενήσει το εναρκτήριο παιχνίδι και τον τελικό.

Το δύσκολο έργο που καλούνται να φέρουν εις πέρας τα στάδια είναι να μπορούν να εγγυηθούν την ασφαλή, άνετη, και απερίσπαστη θέαση ενός αγώνα ή οποιασδήποτε άλλης εκδήλωσης. Οι θεατές αποτελούν πολύτιμη πηγή εσόδων και επομένως η ταχύτητα της κατασκευής ή ανακατασκευής τμημάτων ενός γηπέδου είναι ύψιστης σημασίας ώστε να ελαχιστοποιηθεί η περίοδος π.χ. αλλαγής του στεγάστρου ή επαναλειτουργίας εγκαταστάσεων.

Είναι αναγκαίο, οι τοπικές αρχές και οι σύλλογοι να συνεργάζονται από την πρώτη στιγμή της εκπόνησης της μελέτης, ώστε να αναγνωρισθεί από κοινού αν είναι απαραίτητη μια νέα τοποθεσία και αν ναι η εύρεσή

της. Όσον αφορά τις προδιαγραφές της τοποθεσίας, κάθε πρόταση που δεν συμβαδίζει με την πολιτική του συλλόγου και τις δυνατότητες του οικοπέδου θα πρέπει να απορρίπτεται εξ αρχής ώστε να αποφευχθούν μελλοντικά προβλήματα, τα οποία τις περισσότερες φορές είναι μη αναστρέψιμα. Με βάση τα δεδομένα που ισχύουν στην Ελλάδα τα οποία μάλιστα είναι επίκαιρα, η κατασκευή ενός νέου σταδίου εμποδίζεται συνήθως από τα ακόλουθα :

α . Την παρέμβαση των συλλόγων, που επιδοτούν την κατασκευή του μεν, δεν έχουν όμως την εμπειρία και την γνώση για το σχεδιασμό του γηπέδου καθώς και των αστικών επιπλοκών που επιφέρει η τοποθέτηση ενός κτιρίου μεγάλης κλίμακας στον ιστό της πόλης.

β . Τη συμβολή και τη βοήθεια των τοπικών αρχών καθώς και των αρμόδιων φορέων που είναι συνήθως ανεπαρκής.

γ . Τη διαμάχη μεταξύ της γενικής επιθυμίας για δημιουργία γηπέδων σε αστικές περιοχές και της κυβερνητικής πολιτικής για ανάπτυξη εκτός πόλης.

δ . Την αντίδραση των κατοίκων των γειτονικών ιδιοκτησιών, οι οποίοι ανησυχούν ότι η παρουσία μιας τέτοιας εγκατάστασης θα υποβαθμίσει

την αξία της ακίνητης περιουσίας τους, καθώς και στην πιθανότητα φθοράς των κατοικιών τους σε περίπτωση επεισοδίων.

Τα στάδια ανεξαρτήτως των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν κατά την κατασκευή τους αλλά και κατά την ανεύρεση της κατάλληλης τοποθεσίας, εν τέλη αποτελούν «τοπόσημα»,

είναι χώροι συγκεντρώσεως και με προοπτική πολυχρησιμότητας. Υπάρχει στην εποχή μας η δυνατότητα να συνδυαστεί η προσέλευση των θεατών στο χώρο του γηπέδου με νέες δραστηριότητες, όπως εμπορικές και κοινωνικές. Ένας ορθός προγραμματισμός, ο άρτιος σχεδιασμός, σε σύνθεση με τη νέα τεχνολογία και τις οπτικοακουστικές εγκαταστάσεις συμβάλουν στην κατασκευή καινοτομιών και ριζοσπαστικών συλλήψεων για αθλητικές εγκαταστάσεις των οποίων η εμπορική βιωσιμότητα θα είναι διασφαλισμένη.

1.1.1. Εσωτερική λειτουργία

Ο εσωτερικός αθλητικός πυρήνας ενός γηπέδου, αναπτύσσεται με εστία την αθλητική δραστηριότητα και αποτελεί την αφορμή για την δημιουργία της ιδιαίτερης επικοινωνιακής ατμόσφαιρας, που φαίνεται τουλάχιστον με πρώτη ματιά να ορίζει τη λειτουργική ουσία των σταδίων.

Κατά τον σχεδιασμό του εσωτερικού αυτού αθλητικού πυρήνα, καθοριστική είναι πρώτα από όλα η εξασφάλιση των προδιαγραφών για τον αγωνιστικό χώρο, έτσι ώστε να είναι δυνατή η διεξαγωγή των αγώνων που φιλοξενούν. Συγχρόνως απαιτείται η πρόβλεψη ασφαλών χώρων. Μέσω των οποίων πραγματοποιείται η προσέλευση και η αποχώρηση των αθλητών, όπως και η πρόβλεψη βοηθητικών χώρων προθέρμανσης εξυπηρέτησης και ψυχαγωγίας τους.

1.1.2. Περιφερειακή Λειτουργία

Σήμερα τα αμεσότερα προβλήματα που καλούνται να αντιμετωπίσουν οι σύγχρονες αθλητικές εγκαταστάσεις αφορούν την προσέγγιση του σταδίου και την προσέλευση του όγκου των θεατών σε αυτό, την ομαλή μετάβαση του κοινού, την ασφάλειά του καθώς και την σχέση αμοιβαίας θέασης κατά την διεξαγωγή του γεγονότος. Είναι φανερό πως έχουν άμεση επιρροή τόσο στο σχεδιασμό των αθλητικών χώρων όσο και στην τελική τους χρήση.

Η μετάβαση και η ροή του κοινού

Είναι κατανοητό ότι υπάρχουν λεπτές σχέσεις μεταξύ του σχεδιασμού και την δυνατότητα ομαλής μετάβασης και ροής του κοινού. Η σχεδίαση τέτοιων χώρων σκοπό έχει να εξασφαλίσει άνετη και εύκολη προσέλευση και αποχώρηση των θεατών. Ένα πλήθος από υπαίθριες

διαμορφώσεις αλλά και κατασκευές, εξυπηρετούν την άφιξη με κάθε μέσο μεταφοράς και την ομαλή μετάβαση του κοινού από τον περιβάλλοντα χώρο του σταδίου μέσα σε αυτό.

Η ασφάλεια

Ταυτόχρονα επιτυγχάνεται η ασφάλεια των θεατών τόσο κατά την παραμονή τους στο χώρο του γηπέδου όσο και κατά την πορεία τους προς αυτό. Συνεπώς γίνεται αναφορά όχι μόνο σε κατασκευές που πληρούν προδιαγραφές ασφάλειας αλλά και διαμορφώσεις που να δίνουν την δυνατότητα να διαχωριστεί και να ελεγχθεί η προσέλευση του κοινού. Άλλωστε τα δυναμικά τέτοιου μεγέθους είναι πολύ μεγάλα και είναι αδύνατο να ελεγχθούν αν αυτό δεν έχει από το σχεδιασμό προβλεφθεί.

Σχέση αμοιβαίας θέασης

Ένα ακόμα σημαντικότερο θέμα αφορά την διάταξη των κερκίδων και τη στέγασή τους. Η σωστή διάταξη οφείλει να δημιουργεί συνθήκες ισότητας των θεατών όσον αφορά την θέαση, τόσο ως προς την απόσταση από το γεγονός, όσο και ως προς την ορατότητα. Όσο αφορά την απόσταση επιδιώκεται οι θέσεις να βρίσκονται όσο το δυνατόν πλησιέστερα στο αθλητικό γεγονός, ενώ αυτές που είναι μακρύτερα δεν υπερβαίνουν την μέγιστη απόσταση ευκρινούς παρακολούθησής του. Από πλευρά ορατότητας, οι κερκίδες και η στέγασή τους, σχεδιάζονται ώστε κάθε θέση θεατή να έχει πλήρη θέα του συνόλου του αγωνιστικού χώρου, χωρίς την ύπαρξη εμποδίων όπως ο φέρων οργανισμός των στεγάστρων, τα στηθαία, οι περιφράξεις ή ακόμα και οι άλλοι θεατές. Για να εξασφαλιστεί η προϋπόθεση αυτή, το ύψος κάθε θέσης είναι μεγαλύτερο σε σχέση με αυτό της αμέσως κατώτερής

της και η στήριξη της στέγασης των κερκίδων δεν παραβάλλεται μεταξύ των θεατών και του αγωνιστικού χώρου. Η τομή που προκύπτει έχει σχήμα παραβολής. Το γεγονός αυτό περιορίζει τις δυνατότητες επιλογής μορφών και φορέων όσον αφορά τις συγκεκριμένες κατασκευές, παραπέμποντας σε αμφιθεατρικές διατάξεις. Όμως παρόλο ότι αυτά τα υπάρχοντα παραδείγματα αποδεικνύουν πως υπάρχει αρκετή ευελιξία με ποικίλα αισθητικά αποτελέσματα.

1.2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ - ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΤΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

Κεντρικό στάδιο

Οι διαστάσεις του κεντρικού χώρου είναι συγκεκριμένες και απόλυτα προσδιορισμένες από φόρμες που έχουν διεθνώς παγιωθεί. Προκύπτει χώρος συγκεκριμένου σχήματος ορθογωνικός με κυκλικές απολήξεις στις μικρές πλευρές συνολικού εμβαδού της τάξεως 15 στρεμμάτων. Σε επαφή με τον αγωνιστικό χώρο υπάρχουν οι χώροι εξυπηρέτησης αθλητών. Οι χώροι αυτοί προορίζονται για τους διαιτητές και τους κριτές και πρέπει να είναι απομονωμένοι από τους χώρους των θεατών. Τοποθετούνται συνήθως κάτω από τις εξέδρες και όταν αυτό δεν είναι δυνατό σε κτίσμα κοντινό με προστατευόμενη πρόσβαση στον αγωνιστικό χώρο. Σε κάθε περίπτωση οι διαδρομές μεταξύ στάθμευσης, αποδυτηρίων και αγωνιστικού χώρου πρέπει να είναι οι μικρότερες δυνατές. Απαραίτητη προϋπόθεση αποτελεί η ύπαρξη ικανοποιητικού φυσικού αερισμού και φωτισμού όπως και τεχνητού εξοπλισμού.

Βοηθητικοί χώροι

Σε τέτοιες μεγάλες κατασκευές είναι απαραίτητη η σχεδίαση βοηθητικών αθλητικών χώρων, υπαίθριων και στεγασμένων. Αυτοί χρησιμεύουν για την προθέρμανση των αθλητών κυρίως, άλλα και για την εκγύμναση τους κατά τις μέρες των αγώνων. Τέτοιες διαμορφώσεις αποτελούνται από υπαίθρια στάδια και από κλειστούς χώρους με

αίθουσες για όργανα γυμναστικής και βάρη. Γίνεται έτσι δυνατή η ταυτόχρονη εξυπηρέτηση των αθλητών με την τέλεση των αγώνων στο κεντρικό γήπεδο χωρίς να επιβαρύνεται από την παρουσία τους σε στιγμές, που δεν είναι πρωταγωνιστές του αθλητικού γεγονότος.

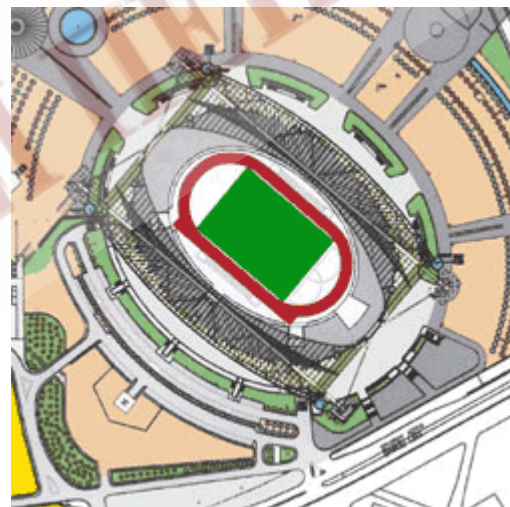
Χώροι αναψυχής

Υπάρχουν χώροι αναψυχής για τους θεατές συνήθως κάτω από τις κερκίδες. Βρίσκονται σε κοντινή απόσταση από τους διαδρόμους μετάβασης ώστε να είναι εύκολη η προσέγγισή τους, και πολλές φορές έχουν και οπτική επαφή με τον αγωνιστικό χώρο. Σ' αυτούς τους χώρους λειτουργούν αναψυκτήρια, εστιατόρια, είτε αίθουσες εκθέσεων συνεδριάσεων. Πολλές φορές λειτουργούν και ανεξάρτητες ώρες από τη λειτουργία του σταδίου.

Περιβάλλοντες χώροι

Γύρω από το χώρο της εγκατάστασης, δημιουργούνται υπαίθριες διαμορφώσεις, οι οποίες έχουν σκοπό να εξυπηρετήσουν τον κύριο όγκο των θεατών όσον αφορά την εύκολη μετάβασή τους και προσέγγιση αυτής. Δευτερευόντως λειτουργούν ως υπαίθριοι δημόσιοι χώροι, με δυνατότητα εξυπηρέτησης των συνοικιών γύρω από το χώρο του σταδίου. Άλλωστε μια τέτοιου είδους κατασκευή αποτελεί τοπόσημο και

τόπο συγκέντρωσης των κατοίκων της περιοχής στις οποίες φιλοξενούνται.

Χώροι κυκλοφορίας

Οι χώροι οι οποίοι είναι σημαντικοί όσο αφορά την εξυπηρέτηση αλλά και την ασφάλεια των θεατών είναι αυτοί της κυκλοφορίας τους. Σε τέτοιους χώρους πρέπει να διευκολύνεται η προσέλευση, αποχώρηση και διαφυγή του πλήθους και ταυτόχρονα να αποκλείονται περιπτώσεις ατυχημάτων, ή προβλήματα προσανατολισμού, συνωστισμού, ακόμη σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης ή πανικού. Επίσης πρέπει να εξασφαλίζεται από τους χώρους αυτούς εύκολη πρόσβαση σε χώρους υγιεινής, αναψυκτήρια και χώρους που προαναφέραμε και προορίζονται για τους θεατές. Οι διαστάσεις των διαδρόμων αυτών καθώς και των κλιμάκων και των κεκλιμένων επιπέδων προορίζονται για μεγάλο μεγέθους εγκαταστάσεις και για μεγάλο αριθμό χρηστών.

Πρόσβαση: Ομαλή και ασφαλής προσέλευση και αποχώρηση θεατών

Μια επιπλέον σημαντική παρατήρηση αφορά τις κατασκευές που γίνονται για τις προσβάσεις των θεατών. Είναι λοιπόν ιδιαίτερες διότι εξασφαλίζουν την ομαλή και ασφαλή προσέλευση και αποχώρηση των θεατών αλλά ταυτόχρονα δίνουν τη δυνατότητα στους διοργανωτές για έλεγχο του πλήθους. Το πρόβλημα αυτό είναι σημαντικότερο σε κατασκευές τέτοιας έκτασης. Γι αυτό προβλέπονται κατασκευές σημειακών ελέγχου εισιτηρίων, ικανές σε αριθμό να ισομοιράσουν το πλήθος των θεατών σε μικρές ομάδες, ούτως ώστε να αποφεύγεται ο συνωστισμός και η μεγάλη αναμονή, παράγοντες που είναι πηγές εκνευρισμού.

Δημιουργούνται έτσι διάδρομοι από ανθεκτικά χωρίσματα τα οποία απαγορεύουν την ελεύθερη μετακίνηση θεατών από ένα τμήμα σε άλλο κερκίδων. Η μετακίνηση επιτρέπεται μόνο από ελεγχόμενες ζώνες, οι οποίες διευκολύνουν και την εκκένωση του σταδίου σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης. Η κυκλοφορία σε κάθε τμήμα των εξέδρων εξασφαλίζεται με διαδρόμους παράλληλους και κλίμακες κάθετες προς τις σειρές των θέσεων.

Λειτουργικότητα και τοποθέτηση των καθισμάτων

Τα καθίσματα κατά μήκος της μεγάλης πλευράς επιτρέπουν στους θεατές να παρακολουθούν την κίνηση των ομάδων πάνω – κάτω στο γήπεδο. Οι θεατές πίσω από τα τέρματα παρακολουθούν την αμυντική διάταξη της ομάδας. Εκείνοι που έχουν γωνιακά καθίσματα βρίσκονται στο ενδιάμεσο και δεν απολαμβάνουν καμιά από τις δύο πτυχές του παιχνιδιού.

Η στατική δομή των κερκίδων και των στεγάσεων

Για να διαμορφωθούν και να στεγαστούν τέτοιοι χώροι είναι απαραίτητο να γεφυρωθούν μεγάλα ανοίγματα, τόσο για να καλυφθούν οι χώροι που είναι αναγκαίοι για την λειτουργία του σταδίου, όσο και για να στεγαστεί μέρος ή ολόκληρες κερκίδες. Στο τελευταίο κομμάτι, η κατασκευή γίνεται συνθετότερη από το γεγονός ότι η υψηλών απαιτήσεων θέαση απαγορεύει την ύπαρξη κάθετων φερόντων στοιχείων μπροστά από τις θέσεις των θεατών. Το σημείο αυτό της κατασκευής εμφανίζεται εξαιρετικά ενδιαφέρον. Ενώ από τεχνικής απόψεως υποχρεώνεται να εξασφαλίσει τη στήριξη και την στέγαση των κερκίδων, συνθετικά προκαλεί το μελετητή σε μια ιδιότυπη στάση όπου η ελευθερία της μορφής και η κατασκευαστική εφευρετικότητα συμπλέκονται και συνλειτουργούν. Έτσι οι εντυπωσιακότερες αρχιτεκτονικά επιλύσεις στις περιπτώσεις των

σταδίων, αποδίδουν και τον τελικό χαρακτήρα του και χαρακτηρίζουν την μορφή τους, αφορούν τη στέγαση των κερκίδων, τόσο από άποψη μορφολογική όσο και από άποψη επιλογής της φέρουσας κατασκευής και του υλικού.

Το πρότυπο συσχέτισης σε κάποια παραδείγματα αφορά την κλίμακα των κατασκευών της πόλης. Από αυτές δανείζονται την σχηματοποίηση των κτιρίων, τις αυστηρές αναλογίες και τα ορθογωνικά σχήματα. Σε άλλες περιπτώσεις, η

διαμόρφωση των όψεων αποκτά ιδιαίτερη ελευθερία, επισημαίνοντας πως κανένα κτίριο δεν μπορεί να συγκριθεί με τις ιδιαιτερότητες των αθλητικών εγκαταστάσεων και πως αυτά μπορούν να συγκριθούν με τις ελεύθερες γραμμές του φυσικού τοπίου.

Το στέγαστρο αποτελεί εξαιρετικά σύνθετη κατασκευή, ιδιαίτερων απαιτήσεων για τους εξής λόγους :

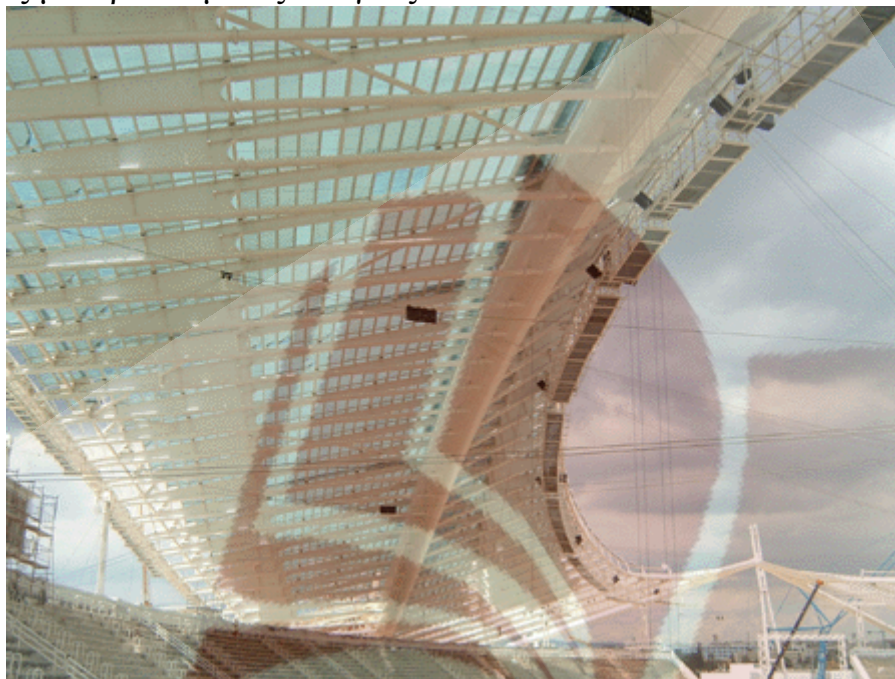
α . Λόγω της μεγάλης κλίμακας του έργου και της μεγάλης επιφάνειάς του, δέχεται πολλαπλές δυνάμεις από διάφορους δυσμενείς παράγοντες όπως ο αέρας, η βροχή, το χιόνι κ . λ . π .

β . Στο στάδιο το θέμα της σωστής ορατότητας έχει ιδιαίτερο βάρος. Μέχρι πρότινος για κατασκευή του στεγάστρου ακολουθείτο η κλασσική διαδικασία στήριξης με κολώνες. Η επαναστατική λύση που έδωσε διέξοδο στο συγκεκριμένο θέμα είναι τα διάφορα συστήματα

αναρτημένων στεγάσεων. Η βασική ιδέα της λύσης αυτής είναι το στέγαστρο να αναρτάται από συνδυασμούς συνήθως δύο φορέων, οι οποίοι με τη βοήθεια κάποιων αντηρίδων στηρίζονται στα υποστυλώματα. Οι αντηρίδες, που πολλές φορές τη θέση τους παίρνουν και κάποια επιπρόσθετα υποστυλώματα, ασκούν μεγάλες δυνάμεις αντιδρώντας στη δύναμη του βάρους που δέχεται ο πρόβολος του στεγάστρου. Η τελική πρόταση απέρριψε ένα «δάσος» από υποστυλώματα, που επέβαλε η αρχική λύση, δημιουργώντας ελεύθερο

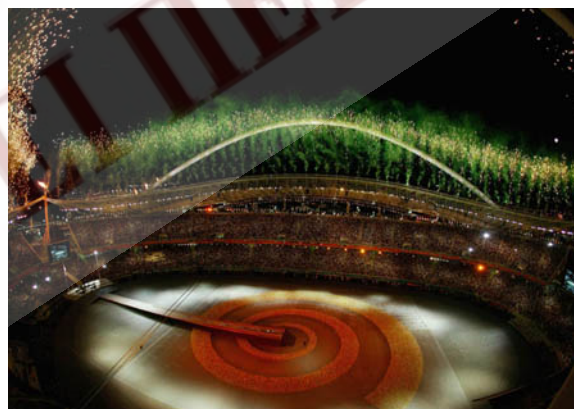
χώρο. Επέτρεψε ευελιξία στη διαμόρφωση του χώρου σύμφωνα με τις συνεχώς μεταβαλλόμενες ανάγκες του κοινού.

γ. Η αισθητική του στεγάστρου. Λόγω της μεγάλης του κλίμακας και της επιβλητικότητάς του οτιδήποτε αρνητικό δραματοποιείται περισσότερο. Ιδιαίτερα όταν το γήπεδο βρίσκεται σε αστική περιοχή τότε το αποτέλεσμα για να μην έχει αρνητικό αντίκτυπο στους κατοίκους της περιοχής θα πρέπει να είναι άκρως επιτυχημένο.

Εντυπώσεις και συναισθήματα που πρέπει να προκαλεί το στάδιο.

Στο σχεδιασμό των νέων γηπέδων, πέρα από τη λειτουργικότητά τους, πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στα θέματα του αρχιτεκτονικού χαρακτήρα και του ύφους. Εκεί έγκειται η διαφορά ανάμεσα σε ένα ολοκληρωμένο σταδιακό πρόγραμμα, το οποίο πληροί όλες τις προδιαγραφές και είναι άρτιο από κάθε άποψη και ενός σταδίου με χαρακτήρα και φυσιογνωμία, το οποίο μπορεί να εμπνεύσει «αθλητικά όνειρα».

Ένα νέο σύγχρονο στάδιο ως αυτόνομη κατασκευή, αντιπροσωπεύει ένα κτίριο μεγάλης κλίμακας, σε αστικούς όρους. Προκειμένου να

ενσωματωθεί επιτυχώς στον αστικό ιστό, οι όψεις του σχεδιάζονται σύμφωνα με μια αρχιτεκτονική λογική, που δεν παρουσιάζει το εξωτερικό του, ως το σκληρό περίβλημα του αγωνιστικού χώρου, που αποτελείται από το πίσω τμήμα των κερκίδων, αλλά ως αρχιτεκτονικά μελετημένες προσόψεις που το εντάσσουν στο ανάπτυγμα της πόλης.

Μια τέτοια εγκατάσταση δεσπόζει στο χώρο και προσκαλεί τους θεατές, χωρίς να δείχνει ένα απροσπέλαστο φρούριο. Η ενσωμάτωση ορισμένων δραστηριοτήτων και λειτουργιών στο εξωτερικό της τμήμα μπορεί να κάνει τις όψεις πιο ενδιαφέρουσες σπάζοντας την μονοτονία ενός συνεχούς μοτίβου. Η γεωμετρική μορφή της

οροφής μπορεί να αξιοποιηθεί με τέτοιο τρόπο ώστε να προσδώσει δραματικότητα στην εμφάνιση του σταδίου. Κάθε νέα κατασκευή ορίζει την ταυτότητά της, ώστε να διαφοροποιείται από τις υπόλοιπες. Αυτή είναι και η ευθύνη του αρχιτέκτονα να μεριμνήσει ώστε να δημιουργήσει την «ταυτότητα» του σταδίου, ώστε οι φίλαθλοι της ομάδας να αισθάνονται ότι μπορούν να ταυτιστούν συνειδησιακά με αυτό, αλλά και η πόλη που στην οποία εδρεύει να έχει ένα γήπεδο αναγνωρισμένο διεθνώς.

Εξίσου σημαντικό θέμα για ένα γήπεδο, το οποίο το καθιστά ιδιαίτερο και ξεχωριστό είναι η εσωτερική του διαμόρφωση. Υπάρχουν πολλές απόψεις και τεχνικές που έχουν χρησιμοποιηθεί για να προσδώσουν χαρακτήρα και ατμόσφαιρα σ' αυτό. Ορισμένα σημαντικά, αλλά και αυστηρά λειτουργικά σχεδιαστικά θέματα που επηρεάζουν την ποιότητα του εσωτερικού μιας αθλητικής εγκατάστασης παρουσιάζονται στη συνέχεια. Τα στάδια με εξώστες ή κερκίδες, με ποικιλία στο ύψος και τη διαρρύθμιση γύρω από το χώρο της αρένας, τείνουν να είναι

οπτικά πιο ενδιαφέροντα, από εκείνα που έχουν σταθερό και συνεχές προφίλ σε όλο τους το μήκος γύρω από την αρένα. Παραλλαγές μπορούν να επιτευχθούν με ποικίλους τρόπους και να ανταποκριθούν στα μοτίβα των καθισμάτων και των θέσεων γύρω από την αρένα.

Διαφοροποιήσεις στα ύψη των κερκίδων μπορεί να επιτευχθούν με το να αλλάξει το ύψος των διαζωμάτων μεταξύ των κερκίδων σε διαφορετικές

πλευρές γύρω από την αρένα. Εναλλακτικά, καμπύλα προφίλ όψεων αλλά και κατόψεων, μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να οριστεί μια σταδιακή αλλαγή στα ύψη των κερκίδων γύρω από την αρένα.

2. ΟΙ ΝΕΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

2.1. Καταγραφή των εγκαταστάσεων

Στην Ελλάδα ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι παρακάτω αθλητικές εγκαταστάσεις που είναι κατασκευαστικά πρόσφατες και η χρήση τους περιλαμβάνει από Εθνικού επιπέδου αγώνες έως Παγκόσμιου και Ολυμπιακού.

Γήπεδο Πηγαδιών στο Ν. Ξάνθης (κτίστηκε το 2004)

Στάδιο Κασσανδρείας στο Ν. Χαλκιδικής (κτίστηκε το 2001)

Καυτανζόγλειο στάδιο στο Ν. Θεσσαλονίκης (κτίστηκε το 1951 ανακατασκευάστηκε το 2004)

Πανηπειρωτικό Στάδιο στο Ν. Ιωαννίνων (κτίστηκε το 2002)

Παμπελοποννησιακό Στάδιο στο Ν. Αχαΐας (κτίστηκε το 1951 ανακατασκευάστηκε το 2004)

Στάδιο Αλκαζάρ στο Ν. Λαρίσης (κτίστηκε το 1965 ανακατασκευάστηκε το 2005)

Πανθεσσαλικό στο Ν. Μαγνησίας (κτίστηκε το 2004)

Παγκρήτιο Στάδιο στο Ν. Ηρακλείου (κτίστηκε το 2004)

Ολυμπιακό Στάδιο Αθήνας «Σπύρος Λούης» στο Ν. Αττικής (κτίστηκε το 1982 ανακατασκευάστηκε το 2004)

Στάδιο Καραϊσκάκη «Νέο Γήπεδο» στο Ν. Αττικής (1985 ως ποδηλατοδρόμιο, 1964 ως Στάδιο Καραϊσκάκη, 2004 ως Νέο Γήπεδο)

2.2. Προσδιορισμός του αντικειμένου μελέτης

Στο επόμενο κεφάλαιο αναλύουμε τα ελληνικά στάδια τόσο από αρχιτεκτονική σκοπιά δηλαδή οι χώροι από τους οποίους αποτελούνται και συνθέτουν την τελική μορφή του καθώς και διάφορα υλικά που χρησιμοποιήθηκαν για την κατασκευή αυτών όσο και από πολεοδομική, την θέση τους, την πρόσβαση σε αυτά και τα προβλήματα που τυχόν δημιουργούνται κατά την διεξαγωγή των αθλητικών γεγονότων.

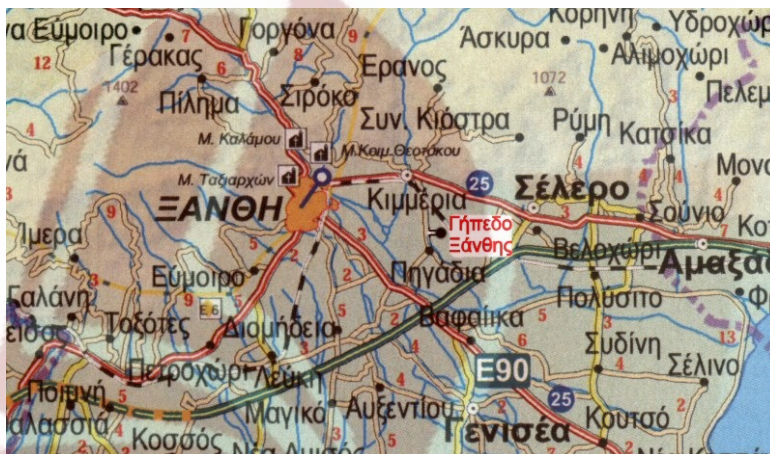
Επίσης παραθέτουμε και κάποια ιστορικά γεγονότα που έχουν στιγματίσει την ιστορία τους και που αξίζει να σημειωθούν.

**ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΤΕΙ ΠΕΙΡΑΙΑ**

3. ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΩΝ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΩΝ

3.1. Γήπεδο Πηγαδιών

Το γήπεδο Πηγαδιών βρίσκεται κοντά στα Πηγάδια, ένα χωριό 7 χλμ ανατολικά της Ξάνθης και 237 χλμ ανατολικά της Θεσσαλονίκης. Έχει χωρητικότητα 7.631 θεατών (καθήμενοι). Η πρόσβαση στο γήπεδο γίνεται είτε οδικώς είτε σιδηροδρομικώς. Η Ξάνθη δε διαθέτει αεροδρόμιο, εξυπηρετείται όμως από αυτό της Καβάλας.

Το στάδιο ανήκει στην ΠΑΕ Skoda Ξάνθης. Είναι επισήμως γνωστό ως "Skoda Ξάνθη Arena" ονομασία προερχόμενη από την ομάδα Skoda Ξάνθη που εδρεύει σε αυτό. Βρίσκεται στον ίδιο χώρο με το αθλητικό κέντρο της θρακιώτικης ΠΑΕ, ενός πραγματικού κοσμήματος για το ελληνικό ποδόσφαιρο. Το αθλητικό κέντρο περιλαμβάνει, εκτός των άλλων, επτά γήπεδα, αλλά και το ξενοδοχείο Le Chalet όπου φιλοξενούνται οι παίκτες και τα μέλη των ΠΑΕ κατά την διεξαγωγή των αγώνων. Η κατασκευή του γηπέδου ολοκληρώθηκε το καλοκαίρι του

2004 και έγινε σύμφωνα με τις προδιαγραφές της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού για γήπεδα Α Εθνικής κατηγορίας.

Όσον αφορά την αρχιτεκτονική πλευρά πρόκειται για ένα μικρό στάδιο το οποίο δεν έχει να παρουσιάσει κάτι το ξεχωριστό στους παρατηρητές του. Είναι κατασκευασμένο από οπλισμένο σκυρόδεμα, ορθογωνικού σχήματος και διαθέτει δύο μεταλλικά στέγαστρα πάνω από τις κερκίδες. Πρόκειται για ένα ποδοσφαιρικό γήπεδο χωρίς κουλουάρ. Αρχικά είχε σχεδιαστεί με δύο κερκίδες και χωρητικότητα περίπου 5.500 θεατών (στις 28/8/2005 και στον αγώνα μεταξύ των ομάδων Skoda Ξάνθη – ΠΑΟΚ σημειώθηκε ρεκόρ θεατών το οποίο ήταν 6.410 θεατές). Στην πορεία αποφασίστηκε η κατασκευή και τρίτης κερκίδας στην βόρεια πλευρά, η οποία δεν είναι για την ώρα στεγασμένη. Αυτό πιθανόν να συμβεί στο μέλλον, όπως και η κατασκευή μίας τέταρτης κερκίδας, κάτι που θα αυξήσει τη χωρητικότητα στις 9.000 περίπου. Τα αποδυτήρια και οι άλλοι βοηθητικοί χώροι στεγάζονται κάτω από τις κερκίδες. Αξίζει να σημειωθεί ότι στο χώρο γύρω από το γήπεδο υπάρχουν περισσότερες από 1.000 θέσεις στάθμευσης αυτοκινήτων.

3.2. Στάδιο Κασσανδρείας

Βρίσκεται στην Κασσάνδρεια, μία κωμόπολη στο κέντρο της χερσονήσου της Κασσάνδρας, το πρώτο "πόδι" της Χαλκιδικής. Η πρόσβαση στο γήπεδο γίνεται μόνο οδικώς. Ανήκει στον Δήμο Κασσάνδρας.

Το γήπεδο κτίστηκε το 2001 σύμφωνα με τις προδιαγραφές της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού για γήπεδα Α Εθνικής κατηγορίας και έχει χωρητικότητα 2040 θεατές (καθήμενοι).

Το Δημοτικό Στάδιο της Κασσανδρείας (ή Κασσάνδρας, όπως αναφέρεται συχνά) απέκτησε τη σημερινή του μορφή το 2001. Στον χώρο προϋπήρχε γήπεδο ποδοσφαίρου, όμως το 1999 ξεκίνησαν έργα για την κατασκευή του νέου σταδίου.

Η αρχιτεκτονική του είναι εξαιρετικά φτωχή, για το λόγο αυτό άλλωστε σήμερα καμία ομάδα επαγγελματικών κατηγοριών δεν το χρησιμοποιεί πλέον. Διαθέτει μία δυτική εξέδρα, πλήρως καλυμμένη με καθίσματα, πέντε προβολείς και τίποτε άλλο πέραν αυτών.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΤΕΙ ΠΕΙΡΑΙΑ

3.3. Καυτανζόγλειο

Το Καυτανζόγλειο βρίσκεται στη Θεσσαλονίκη. Είναι κοντά στο κέντρο της πόλης και στο Πανεπιστήμιο, επί της οδού Αγίου Δημητρίου. Η πρόσβαση από το κέντρο είναι εύκολη καθώς μπορεί κανείς να φτάσει σε αυτό οδικώς ή χρησιμοποιώντας την αστική συγκοινωνία της πόλης. Είναι κτισμένο το 1960 έχει χωρητικότητα 27.770 θεατές και τελευταία ανακατασκευή έγινε το 2004 εν όψει Ολυμπιακών Αγώνων. Σήμερα εδρεύει σε αυτό η ομάδα του Ηρακλή και ανήκει στην Γενική Γραμματεία Αθλητισμού .

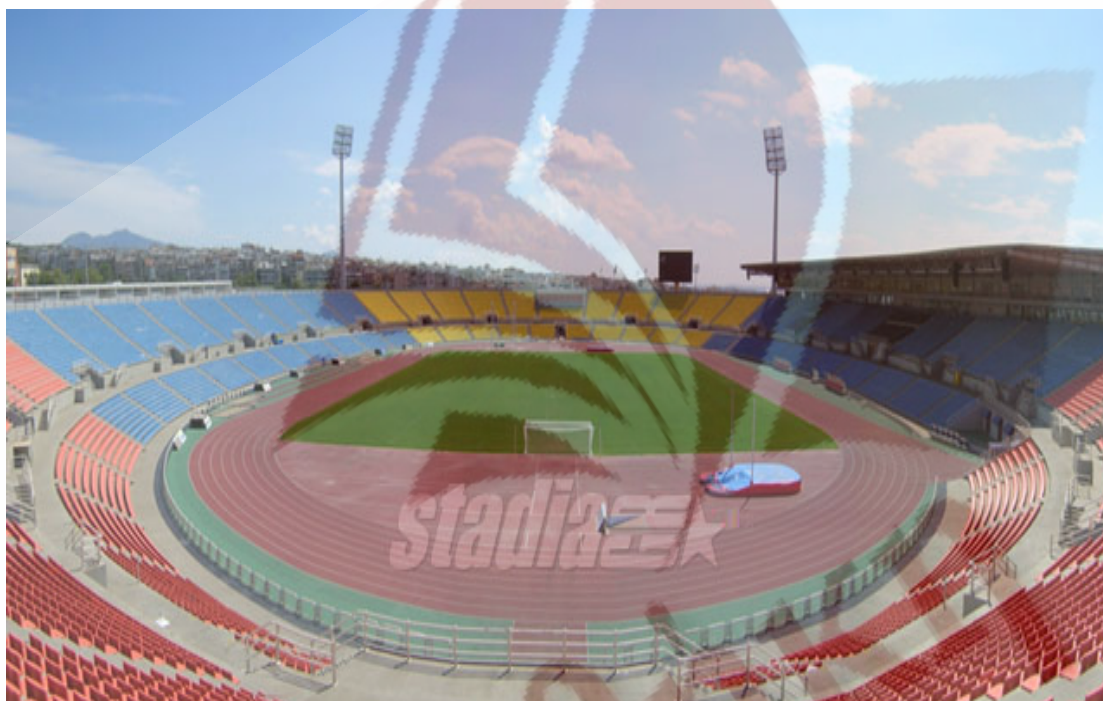

Το Καυτανζόγλειο ήταν επί πολλά χρόνια (μέχρι την κατασκευή του ΟΑΚΑ) το μεγαλύτερο στην Ελλάδα, με χωρητικότητα 39.190 θεατών (έχει σημειωθεί ρεκόρ θεατών 47.458 σε αγώνα μεταξύ Ελλάδας - Ελβετίας στις 15/10/1969).

Τον Μάιο του 2000 έγινε μία μικρής κλίμακας ανακαίνιση του σταδίου, με την τοποθέτηση κυανόλευκων καθισμάτων σε όλες τις κερκίδες. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση της χωρητικότητας περίπου στις 28.000.

Το Καυταντζόγλειο χρησιμοποιήθηκε κατά τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004. Φιλοξένησε παιχνίδια ποδοσφαίρου, συγκεκριμένα εννέα προκριματικούς αγώνες ομίλων ανδρών και γυναικών, έναν προημιτελικό ανδρών, έναν ημιτελικό ανδρών, καθώς και τον μικρό τελικό ανδρών. Γι' αυτό το λόγο έγιναν εκτεταμένα έργα αναβάθμισης από το καλοκαίρι του 2002 μέχρι και την άνοιξη του 2004. Το αναμορφωμένο στάδιο παραδόθηκε και πάλι σε χρήση στις 27/4/2004 με τον φιλικό αγώνα των Ολυμπιακών ομάδων Ελλάδας και Γερμανίας.

Οι εργασίες που έγιναν για τους Ολυμπιακούς Αγώνες άλλαξαν ριζικά την αρχιτεκτονική τόσο του σταδίου όσο και του περιβάλλοντος χώρου. Πίσω από τη δυτική εξέδρα κατασκευάστηκε ένα τετραώροφο κτίριο για τις ανάγκες του Τύπου και των VIPs (με 14 σουίτες). Το κτίριο διαθέτει επίσης χώρους γραφείων και καταστημάτων. Αξίζουν ακόμη να αναφερθούν οι μεγαφωνικές εγκαταστάσεις και οι δύο ηλεκτρονικοί πίνακες (ο ένας μάλιστα περιστρεφόμενος) που τοποθετήθηκαν το 2004. Η κατασκευή του έγινε κυρίως από οπλισμένο σκυρόδεμα. Είναι ελλειψοειδούς μορφής, διαθέτει γήπεδο ποδοσφαίρου, στίβο 8 διαδρομών από κουρασάνι. Η οροφή του προωθείται σε πρόβολο, δημιουργώντας στέγαστρο που καλύπτει περίπου 4.000 θέσεις. Η δυτική όψη του είναι εντυπωσιακή και την χαρακτηρίζουν κυρίως inox στοιχεία.

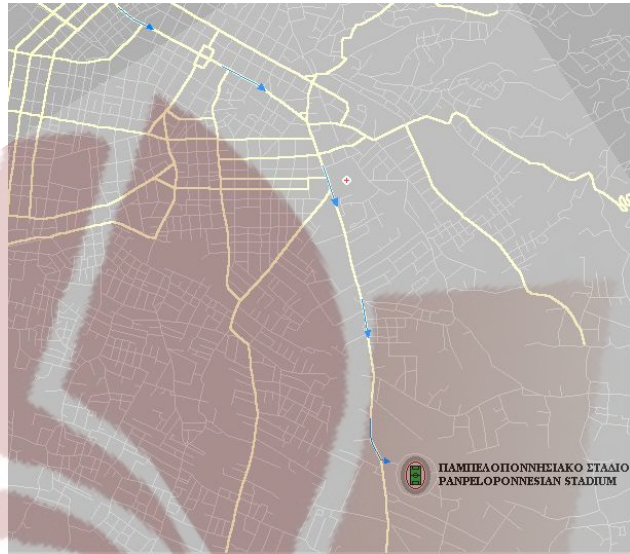
Επίσης στην ανατολική πλευρά του παρατηρείται ένα δεύτερο κτίριο με προπονητήρια κλειστού στίβου, γυμναστικής και βαρέων αθλημάτων. Βορειο-δυτικά του σταδίου κτίστηκε το Μουσείο Αθλητισμού, ενώ δίπλα του βρίσκεται ένα βοηθητικό γήπεδο ποδοσφαίρου, το οποίο διαθέτει στίβο 8 διαδρομών κατασκευασμένο από κουρασάνι και κερκίδες για 1.200 θεατές.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΤΕΙ ΠΕΙΡΑΙΑ

3.4. Παμπελοποννησιακό Στάδιο

Το στάδιο βρίσκεται στη νότια πλευρά της Πάτρας, (220 χλμ δυτικά της Αθήνας). Η πρόσβαση σε αυτό είναι δυνατή είτε με την αστική συγκοινωνία της πόλης είτε οδικώς. Κτίστηκε το 1981 (τελευταία ανακατασκευή το 2004) και έχει χωρητικότητα 23.588 θεατές (καθήμενοι). Κατά τον αγώνα Ολυμπιακός - Λάρισα το 1989 σημειώθηκε ρεκόρ θεατών 16.839.

Οι περισσότεροι το γνωρίζουν ως Εθνικό Στάδιο Πατρών. Το Παμπελοποννησιακό έχει χρησιμοποιηθεί κατά καιρούς από τις τοπικές ομάδες. Η Παναχαϊκή (η οποία σήμερα έχει και την έδρα της σε αυτό) έχει παίξει εκεί αρκετά παιχνίδια. Ακόμη, ο Πατραϊκός είχε εκεί την έδρα του ως το 2001.

Κατά τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004 φιλοξένησε αγώνες ποδοσφαίρου. Συγκεκριμένα, έγιναν εκεί από το τουρνουά ανδρών 5 προκριματικοί και 1 προ-ημιτελικός, ενώ από το τουρνουά γυναικών 3 προκριματικοί, 1 προ-ημιτελικός και 1 ημιτελικός. Αναγκαία προϋπόθεση ήταν η ανακατασκευή του. Γι' αυτό το λόγο έγιναν εκτεταμένα έργα αναβάθμισης από τα μέσα του 2002 μέχρι την άνοιξη του 2004.

Πρόκειται για μια κατασκευή από οπλισμένο σκυρόδεμα. Η κάτοψη του είναι σε σχήμα έλλειψης. Όπως και τα υπόλοιπα Ολυμπιακά Στάδια διαθέτει στίβο από κουρασάνι 8 διαδρομών. Η αρχιτεκτονική του σταδίου μετά την ανακατασκευή του διαφέρει σε σχέση με την αρχιτεκτονική του

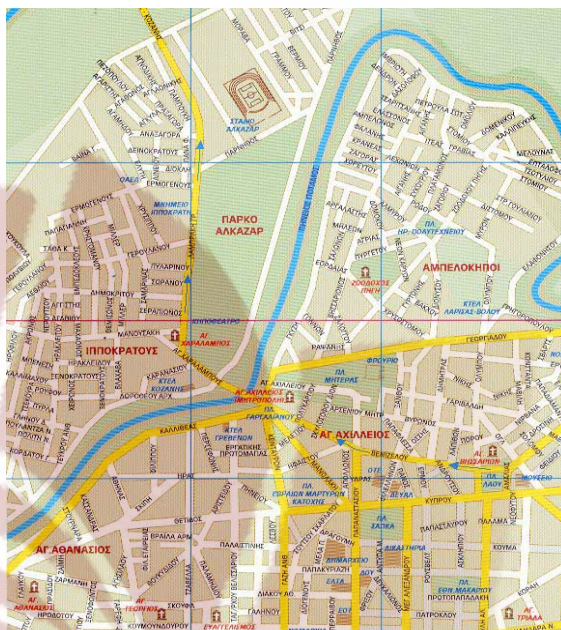
πριν στα εξής: έγινε επέκταση της δυτικής εξέδρας, τοποθετήθηκαν νέες ηλεκτρομηχανολογικές εγκαταστάσεις, κατασκευάστηκε σκέπαστρο (στηριζόμενο σε μεταλλικούς πυλώνες) πάνω από τη δυτική πλευρά του, τοποθετήθηκαν πλαστικά καθίσματα και ηλεκτρονικοί πίνακες, έγινε αναμόρφωση όλων των χώρων κάτω από τις κερκίδες, αλλαγή του ηλεκτροφωτισμού, εγκατάσταση κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης. Αξίζει να σημειωθεί ότι η ανακατασκευή επιτρέπει τη μελλοντική ανέγερση επέκτασης των εξέδρων και από την ανατολική πλευρά, όμοια με τη δυτική που κατασκευάστηκε για το 2004. Αν μελλοντικά γίνει κάτι τέτοιο, η χωρητικότητα του Παμπελοποννησιακού θα αυξηθεί κατά 6.500 θέσεις επιπλέον, μεταμορφώνοντάς το πραγματικά σε ένα στάδιο-στολίδι. Η διαφορά με το παραμελημένο οικοδόμημα που υπήρχε στη θέση του ως τα μέσα του 2002 (με χωρητικότητα 18.000 θεατών - χωρίς καθίσματα) θα είναι τότε τεράστια.

Το αναμορφωμένο Παμπελοποννησιακό παραδόθηκε σε χρήση στις 28 Μαρτίου 2004 με τον τελικό του κυπέλλου ερασιτεχνών ΕΠΣ Αχαΐας. Ανήκει στη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού.

3.5. Στάδιο Αλκαζάρ

Το στάδιο βρίσκεται στη Λάρισα (350 χλμ από την Αθήνα). Είναι στη βόρεια πλευρά της Λάρισας. Η πρόσβαση στο στάδιο είναι πολύ απλή τόσο με το αυτοκίνητο όσο και με τα πόδια, μιας και η κεντρική πλατεία απέχει μόλις 10 λεπτά. Κτίστηκε το 1965 (τελευταία ανακατασκευή το 2005) έχει χωρητικότητα 13.108 καθήμενοι (ρεκόρ θεατών 18.500 σε αγώνα μεταξύ Λάρισας - Παναθηναϊκός, στις 27/12/1987). Η Α.Ε. Λάρισας εδρεύει σήμερα στο Αλκαζάρ.

Η αρχιτεκτονική εικόνα του έχει ανανεωθεί σε μεγάλο βαθμό. Το στάδιο πλέον διαθέτει στέγαστρο, καθίσματα (παλιά χωρητικότητα: 14.360), νέους προβολείς, στίβο 8 διαδρομών, ανακαινισμένους εσωτερικούς χώρους κλπ.

Παρά τα τελευταία έργα, είναι προφανές ότι το Αλκαζάρ αποδεικνύεται πλέον μικρό για τις ανάγκες της ΑΕΛ. Η διοίκηση της ομάδας είχε αρχικά ανακοινώσει την πρόθεσή της να προχωρήσει στην ανακαίνιση του, παρ' όλα αυτά όμως αυτή η λύση δεν προχώρησε, και έτσι προτάθηκε η κατασκευή ενός νέου γηπέδου. Παρακάτω παρουσιάζουμε μερικές φωτογραφίες από την πρόταση κατασκευής νέου σταδίου αλλά και από την πρόταση ανακαίνισης.

Το Εθνικό Αθλητικό Κέντρο (ΕΑΚ) Λάρισας, μέρος του οποίου αποτελεί το Στάδιο Αλκαζάρ, ανήκει στο Ελληνικό Κράτος και εποπτεύεται από τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού.

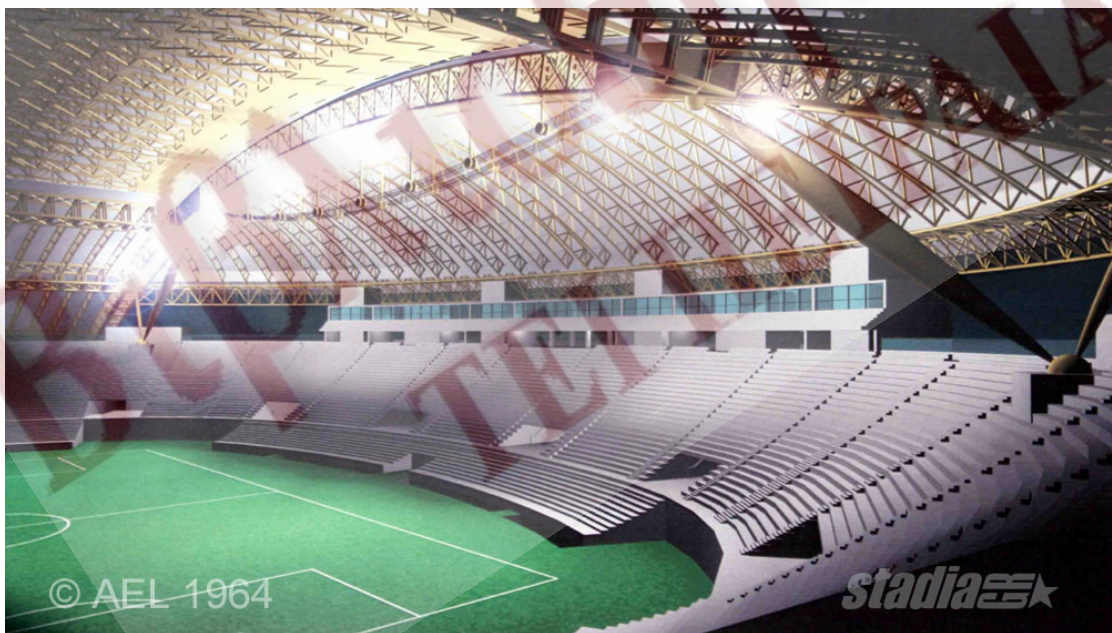
Πρόταση ανακαίνισης

Πρόταση ανακατασκευής

Πρόκειται να χτιστεί στο χώρο της Νεάπολης, δίπλα στο γήπεδο του μπάσκετ των ομάδων της Λάρισας. Θα είναι ένα καθαρά ποδοσφαιρικό γήπεδο, χωρίς κουλουρα, στεγασμένο, 20.000 θέσεων και θα έχει όλες τις ανέσεις των νέων γηπέδων. Θα είναι τριών αστέρων FIFA και UEFA, με σουίτες και εστιατόρια.

3.6. Παγκρήτιο Στάδιο

Είναι ένα στάδιο συνολικής χωρητικότητας 26.400 και καταλαμβάνει μια έκταση της τάξεως των 193.000 τ.μ. Βρίσκεται στο Ηράκλειο της Κρήτης, όπου μπορεί να φτάσει κανείς τόσο με πλοίο από τον Πειραιά όσο και αεροπορικώς. Το ίδιο το Παγκρήτιο βρίσκεται στο Λίντο, δυτικά του κέντρου της πόλης.

Αποτελεί έδρα για τις ποδοσφαιρικές ομάδες ΟΦΗ και Εργοτέλης και ανήκει στην εταιρία Ολυμπιακά Ακίνητα. Παρουσίασε ρεκόρ θεατών που έφτασε τους 27.950 στις 20/2/2005 στον αγώνα Εργοτέλης – Ολυμπιακός. Το κτίσιμο του Παγκρητιού θυμίζει το γιοφύρι της Άρτας. Η κατασκευή του ξεκίνησε σχεδόν 15 χρόνια πριν αλλά στην πορεία... βάλτωσε! Οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2004 ήταν η χρυσή ευκαιρία για το Παγκρήτιο, μιας και ήταν μία από τις επιλογές της Οργανωτικής Επιτροπής προκειμένου να φιλοξενήσει αγώνες ποδοσφαίρου (πέντε προκριματικούς αγώνες ομίλων ανδρών και πέντε γυναικών, έναν προημιτελικό ανδρών και έναν ημιτελικό γυναικών).

Τα έργα άρχισαν και πάλι στα τέλη του 2001 και ολοκληρώθηκαν στις 31 Δεκεμβρίου 2003. Το Παγκρήτιο παραδόθηκε σε χρήση στις 31 Μαρτίου 2004, όταν φιλοξένησε τον φιλικό αγώνα των εθνικών ομάδων Ελλάδας και Ελβετίας, ενώ η έναρξη της λειτουργίας του έγινε στις 11 Αυγούστου 2004. Η συμπλήρωση του σταδίου γίνεται από ένα βοηθητικό γήπεδο ποδοσφαίρου με στίβο, ενώ δίπλα βρίσκεται το Κλειστό του Λίντο αλλά και ένα ανοιχτό κολυμβητήριο. Το αθλητικό συγκρότημα διαθέτει 700 θέσεις στάθμευσης και απέχει από το Ολυμπιακό Ξενοδοχείο 23 χλμ. Είναι σαφές ότι ο σχεδιασμός του σταδίου δε διεκδικεί βραβείο πρωτοτυπίας. Έχει χαρακτηριστεί, ειδικά από ξένους δημοσιογράφους, "παλιομοδίτικο" ή και "βαρετό". Δεν πρέπει όμως να ξεχνάμε ότι βασίζεται σε σχέδια της δεκαετίας του '80 και ότι - όπως και να το κάνουμε - αποτελεί ένα μεγάλο βήμα προς τα εμπρός για τα δεδομένα της Κρήτης ή ακόμη και γενικά της Ελλάδας.

Από αρχιτεκτονικής πλευράς περιλαμβάνει στίβο με μήκος διαδρομής 400 μέτρων με 8 κουλουάρ, ελλειπτικής μορφής, βαλβίδες για το άθλημα της σφαίρας και κλωβούς για το άθλημα της σφύρας, όπως και άλλες εγκαταστάσεις (πισίνα, πολλαπλών χρήσεων γυμναστήριο, γραφεία διεύθυνσης κλπ) για μετά-Ολυμπιακή χρήση. Ακόμη περιλαμβάνει 138 θέσεις τύπου, ιατρείο, 2 σταθμούς πρώτων βοηθειών, εκδοτήριο εισιτηρίων, 2 γραφεία επίλυσης προβλημάτων εισιτηρίων, 3 εμπορικά καταστήματα, 19 κυλικεία, γραφείο πληροφόρησης θεατών, σημείο ενημέρωσης περιβάλλοντος.

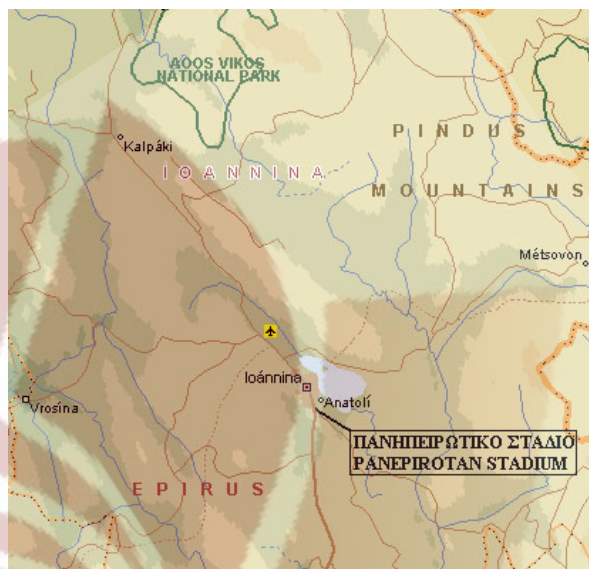
Το στάδιο κατασκευάστηκε εξ ολοκλήρου από οπλισμένο σκυρόδεμα ενώ στην εξωτερική του όψη δεσπόζουν τέσσερις επιβλητικοί προβολείς από μέταλλο. Όσον αφορά την στέγαση του αυτή έχει επιτευχθεί με μεταλλικά στέγαστρα μόνο πάνω από την ανατολική και δυτική πλευρά.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΤΕΙ ΠΕΙΡΑΙΑ

3.7. Πανηπειρωτικό Στάδιο

Το αθλητικό συγκρότημα των Ιωαννίνων έχει χωρητικότητα 2.051 (καθήμενοι). Βρίσκεται στα Ιωάννινα, 440 χλμ από την Αθήνα, στην περιοχή της Ανατολής, στην ουσία ένα νοτιοανατολικό προάστιο των Ιωαννίνων. Τα Ιωάννινα, που διαθέτουν αεροδρόμιο, είναι μια γραφική πόλη στις όχθες της Παμβώτιδας λίμνης. Συγκεκριμένα, είναι κτισμένο δίπλα από την Εθνική Οδό, στα φανάρια που "ορίζουν" την είσοδο της πόλης των Ιωαννίνων.

Το Πανηπειρωτικό κτίστηκε το 2002 και πρόκειται για μια κατασκευή καθαρά από σπλισμένο σκυρόδεμα. Αποτελεί έδρα της ποδοσφαιρικής ομάδας Γιάννενα ΑΕ (Γ' Εθνική).

Είναι μέρος του Πανηπειρωτικού Εθνικού Αθλητικού Κέντρου (ΕΑΚ) Ανατολής Ιωαννίνων και ανήκει στη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού. Εγκαινιάστηκε στις 28/8/2002, μετά από κατασκευή που κράτησε σχεδόν 5 χρόνια.

Το Πανηπειρωτικό έγινε αντικείμενο διαμάχης στην τοπική κοινωνία, με πολλούς να το θεωρούν μικρό για τις ανάγκες της περιοχής, αφού επιθυμούσαν ένα στάδιο 20-30.000 θέσεων. Πιστεύουμε όμως ότι αυτή η θέση είναι λανθασμένη.

Ως προς την αρχιτεκτονική του, πλαισιώνεται από 2 ακόμη γήπεδα ποδοσφαίρου, 5 μπάσκετ, 2 βόλεϊ, 4 τένις, 1 χάντμπολ και 2 ποδοσφαίρου 5x5, ενώ υπάρχουν και 500 θέσεις στάθμευσης.

Το Πανεπιστημιακό είναι ένα πλήρες περιφερειακό αθλητικό κέντρο και μπορεί να εξυπηρετήσει θαυμάσια τις ανάγκες της νεολαίας των Ιωαννίνων. Αυτό είναι πολύ σημαντικότερο από την ύπαρξη τεράστιων εξέδρων, που θα γέμιζαν μία ίσως φορά το χρόνο. Η κριτική στην οποία προαναφερθήκαμε έχει βάση πάντως σε ό,τι αφορά το αρκετά μεγάλο κόστος κατασκευής.

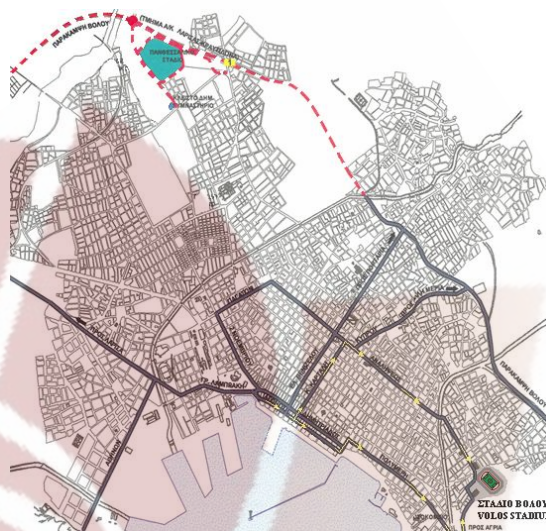

3.8. Πανθεσσαλικό Στάδιο

Το Πανθεσσαλικό στάδιο, χωρητικότητας 21.000 θέσεων, ανήκει στην εταιρία Ολυμπιακά Ακίνητα και αποτελεί έδρα της ποδοσφαιρικής ομάδας Νίκη Βόλου (B' Εθνική). Παρουσίασε ρεκόρ θεατών 21.597 στις 17/8/2004 όταν φιλοξένησε τον αγώνα Ελλάδα - Μεξικό, (κατά τους Ολυμπιακούς Αγώνες)

Βρίσκεται στον Βόλο (320 χλμ από την Αθήνα και 250 από τη Θεσσαλονίκη), όπου μπορεί κανείς να φτάσει και σιδηροδρομικώς. Το ίδιο το στάδιο βρίσκεται στα βόρεια περίχωρα του Βόλου, περίπου 1,5 χλμ από το κέντρο του Δήμου Νέας Ιωνίας. Η πρόσβαση είναι εύκολη μέσω της νέας περιφερειακής οδού.

Κτίστηκε το 2004. Αφορμή για την κατασκευή του Πανθεσσαλικού ήταν το ποδοσφαιρικό τουρνουά των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004. Η νέα εγκατάσταση κατασκευάστηκε στη θέση ενός ημιτελούς γηπέδου που υπήρχε παλαιότερα στον ίδιο χώρο, στη Νέα Ιωνία Βόλου. Τα έργα για την κατασκευή του άρχισαν στα μέσα του 2002 και ολοκληρώθηκαν τον Ιούνιο του 2004. Το Πανθεσσαλικό εγκαινιάστηκε στις 30 Μαρτίου του 2004 με τον φιλικό αγώνα μεταξύ των Ολυμπιακών ομάδων Ελλάδας και Αυστραλίας, αν και το έργο δεν είχε ακόμη πλήρως ολοκληρωθεί.

Η σημερινή αρχιτεκτονική του Πανθεσσαλικού αποτελείται από ένα γήπεδο ποδοσφαίρου και στίβο 8 διαδρόμων, ένα βοηθητικό στάδιο με στίβο, βοηθητικές υπαίθριες εγκαταστάσεις (γήπεδα τένις, handball, μπάσκετ, μίνι ποδόσφαιρο) και 4 τμήματα εξέδρων, τα 3 εκ των οποίων διαθέτουν διπλό διάζωμα κερκίδων. Οι χώροι κάτω από τις κερκίδες, στεγάζουν αίθουσες διαφόρων αθλημάτων (πάλης, τζούντο, τάε-κβο-ντο, πυγμαχίας, άρσης βαρών, γυμναστικής, κολύμβησης). Επίσης διαθέτει

αίθουσες προπονήσεων πολλαπλών χρήσεων, εργομετρικό κέντρο κλπ. Το δυτικό τμήμα του σταδίου στεγάζεται από μεταλλικό φορέα με επικάλυψη ειδικής μεμβράνης PVC. Προπονητικοί χώροι φιλοξενούνται κάτω από τις εξέδρες, ενώ υπάρχει

και βοηθητικό στάδιο στην ανατολική πλευρά της εγκατάστασης.

Είναι το μοναδικό γήπεδο στην Ελλάδα που διαθέτει "μείγμα" φυσικού και τεχνητού χλοοτάπητα. Οι φυσικές ρίζες του χορταριού ενισχύονται με τεχνητές ίνες ανά 2 εκατοστά, αυξάνοντας κατά πολύ την αντοχή του χλοοτάπητα.

Το Πανθεσσαλικό Στάδιο στο Βόλο, είναι ένα από τα βασικότερα περιφερειακά αθλητικά κέντρα.

3.9. Νέο Στάδιο Καραϊσκάκη

Είναι ένα στάδιο με χωρητικότητα 33.334 (καθήμενοι) και αποτελεί έδρα της ποδοσφαιρικής ομάδας Ολυμπιακός Εθνική Ομάδα. Παρουσίασε ρεκόρ θεατών, στις 7/4/1965, 42.415 στον αγώνα Ολυμπιακός – ΑΕΚ. Βρίσκεται στον Πειραιά, στο Νέο Φάληρο, 2 χλμ από το κέντρο της πόλης, 10 χλμ από την Αθήνα, και 32 χλμ από το "Ελ. Βενιζέλος". Η πρόσβαση είναι πολύ εύκολη και γίνεται με πολλούς τρόπους, όπως: αυτοκίνητο (το γήπεδο είναι απέναντι από το ΣΕΦ), λεωφορείο, μετρό και τραμ.

Κτίστηκε το 1895 ως ποδηλατοδρόμιο για τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 1896 σε έκταση που ανήκε στην εταιρία των σιδηροδρόμων Σ.Α.Π. Α.Ε. (πρόγονος των Η.Σ.Α.Π.) και έπειτα παραχωρήθηκε δωρεάν στην Επιτροπή Ολυμπιακών Αγώνων. Το "Ποδηλατοδρόμιο" άρχισε να χρησιμοποιείται κυρίως σαν ποδοσφαιρικό γήπεδο τη δεκαετία του 1920. Η φορά του αγωνιστικού χώρου (με την περιβόητη καρβουνόσκονη) ήταν βορράς-νότος, με τα τέρματα να βρίσκονται προς την πλευρά της οδού Πειραιώς και της θάλασσας.

Το 1964 το γήπεδο ανακαινίστηκε πλήρως, παίρνοντας τη μορφή σταδίου με στίβο. Ο αγωνιστικός χώρος έγινε κάθετος προς τον παλιό (ανατολή-δύση), με τα τέρματα να βλέπουν προς την Καστέλα και το Φάληρο. Από εκείνη την εποχή άλλαξε και η ονομασία του προς τιμήν

του Γεωργίου Καραϊσκάκη, που σκοτώθηκε στο Φάληρο κατά τον Αγώνα του '21. Το στάδιο διατήρησε αυτή τη μορφή μέχρι και το 2003, έχοντας όμως περιπέσει πλέον σε εγκατάλειψη.

Μετά από πολυετές "σήριαλ", τον Απρίλιο του 2003 η χρήση του Σταδίου Καραϊσκάκη πέρασε στον Ολυμπιακό, που ανέλαβε να κατασκευάσει στη θέση του ένα νέο ποδοσφαιρικό γήπεδο, με την υποχρέωση να το παραδώσει έτοιμο για χρήση κατά τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004. Το παλιό στάδιο κατεδαφίστηκε το Μάιο του 2003 και κατόπιν ξεκίνησε η κατασκευή του νέου γηπέδου. Το έργο ολοκληρώθηκε σε χρόνο ρεκόρ 14 μηνών και παραδόθηκε στις 30/6/2004.

Το γήπεδο απέκτησε και πάλι την παλαιά φορά βορράς-νότος, που είχε και το Ποδηλατοδρόμιο. Είναι ουσιαστικά μία σύμμεικτη κατασκευή, με τη χρήση μπετόν μέχρι το επίπεδο των 6,4 μέτρων (concourse - περιμετρικός διάδρομος κίνησης θεατών) και μεταλλικών στοιχείων από εκεί και πάνω. Οι λόγοι για αυτό ήταν η πίεση του χρόνου, η μείωση του κόστους, το υπέδαφος κλπ. Το κοίλο του γηπέδου σχηματίζεται από ένα διάζωμα κερκίδων γύρω από τον αγωνιστικό χώρο. Το σύνολο των εξέδρων καλύπτεται από στέγαστρο, που στηρίζεται σε 14 κόκκινους "μακροφορείς" με ύψος 37 και μήκος 43 μέτρα. Το στέγαστρο αποτελείται από πολλαπλά εντεταμένα κομμάτια μεμβράνης.

Στις κερκίδες οδηγούν 34 θύρες εισόδου (αρίθμηση από 1 ως 35, χωρίς θύρα 13). Στο επίπεδο κίνησης θεατών (concourse) υπάρχουν αναψυκτήρια και χώροι υγιεινής. Το νέο γήπεδο διαθέτει δύο ηλεκτρονικούς πίνακες, πλήρη μεγαφωνική εγκατάσταση και κλειστό κύκλωμα τηλεόρασης.

Στη δυτική εξέδρα υπάρχουν 50 θέσεις για άτομα μειωμένης κινητικότητας και ο χώρος για τον γραπτό και ηλεκτρονικό Τύπο. Το κτίριο πίσω από αυτή την εξέδρα φιλοξενεί: στο 2ο όροφο το εστιατόριο και το bar με θέα στον αγωνιστικό χώρο, ενώ στον 3ο και 4ο όροφο τις 40 "σουίτες". Από αυτές, τριάντα είναι δυναμικότητας 10 ατόμων,

τέσσερις 15 ατόμων, τρεις 18 ατόμων, δύο 20 ατόμων και μια προεδρική. Οι διαστάσεις τους ποικίλουν από 29 έως 65 τ.μ., διαθέτουν καθιστικό και WC, ενώ όλες έχουν πρόσβαση σε ειδικές θέσεις του διακεκριμένου διαζώματος.

Κάτω από τις τρεις άλλες πλευρές του γηπέδου αναπτύσσεται η εμπορική στοά (6.500 τ.μ.), που φιλοξενεί το Μουσείο του Ολυμπιακού (δεν έχει λειτουργήσει ακόμη) και το "Red Store", αλλά και 17 ακόμη εμπορικούς χώρους, όπως εστιατόρια, καταστήματα, γυμναστήριο κλπ.

Υπάρχει χώρος στάθμευσης για 1.123 αυτοκίνητα, αλλά όπως έχουμε σημειώσει και πιο πάνω, το γήπεδο εξυπηρετείται σε πολύ μεγάλο βαθμό από τα μέσα μαζικής

μεταφοράς. Μάλιστα, έχει κατασκευαστεί ειδική ράμπα που το συνδέει απευθείας με τον ανακαινισμένο σταθμό του ΗΣΑΠ.

Τα έργα συνεχίστηκαν στο νεότευκτο γήπεδο ακόμη και κατά τη διάρκεια της περιόδου 2004-05.

Το Καραϊσκάκη ανήκει στην Ελληνική Ολυμπιακή Επιτροπή (που διατηρεί την κυριότητα), η χρήση του όμως παραχωρήθηκε το 2003 μέσω της ΓΓΑ στον ερασιτέχνη Ολυμπιακό ΣΦΠ για 49 χρόνια.

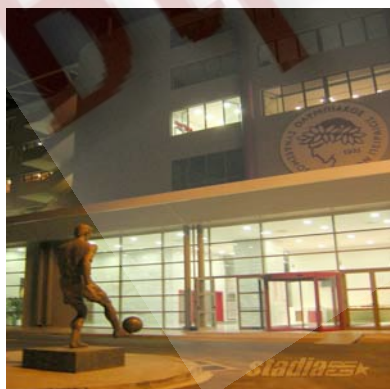
Οι εταιρείες του Ομίλου INTRACOM δημιούργησαν ένα υπερσύγχρονο γήπεδο ποδοσφαίρου υψηλής αισθητικής και Διεθνών προδιαγραφών (FIFA / UEFA) με σκοπό να καλύψουν τις ανάγκες του Ολυμπιακού. Το γήπεδο περιλαμβάνει αθλητικές εγκαταστάσεις που χρησιμοποιήθηκαν για τους αγώνες ποδοσφαίρου των Ολυμπιακών Αγώνων.

Το νέο οικοδόμημα διαθέτει 200 θέσεις για δημοσιογράφους, 130 θέσεων αίθουσα Τύπου, 4 αποδυτήρια, 88 περιστροφικές εισοδοί και εκδοτήρια εισιτηρίων με ενσωματωμένο ανιχνευτή μετάλλων, 20 κλιμακοστάσια, κυκλικές ράμπες και ασανσέρ, είσοδος με ηλεκτρονικό τρόπο, υπερυψωμένο επίπεδο προσπέλασης στις κερκίδες.

Στο εσωτερικό του σταδίου παρατηρούνται τα εξής χαρακτηριστικά: 5m η απόσταση αγωνιστικού χώρου - κερκίδων με γρασίδι, καγκελάκι 30cm, χρήση plexy glass όπως στο ΟΑΚΑ, Σύμμεικτη κατασκευή από μπετόν και χάλυβα, κερκίδες 2 επιπέδων: 1ο επίπεδο από οπλισμένο σκυρόδεμα και το 2ο από χάλυβα, με ενσωματωμένο φωτισμό προδιαγραφών UEFA, 14 κόκκινοι πυργίσκοι, ειδικός ερυθρόλευκος νυχτερινός φωτισμός των 14 κόκκινων μακροφορέων και της μεμβράνης του στεγαστρου, ειδικά και σε επίτευξη γκολ, κόκκινο laser σχηματίζει καθαρά το έμβλημα του Ολυμπιακού στο κέντρο του γηπέδου, 70 ενδιάμεσες μεταλλικές κολώνες, 2 ηλεκτρονικοί πίνακες διαγώνια τοποθετημένοι & άλλος ένας (της Ριζούπολης) έξω από το γήπεδο, κλειστό κύκλωμα τηλεόρασης με 72 κάμερες, πλήρης μεγαφωνική εγκατάσταση, 120x80m. διαστάσεις συνολικού αγωνιστικού χώρου (105x68m. καθαρός), τοποθέτηση ειδικής Καβαλιώτικης άμμου κάτω από το γκαζόν για απορρόφηση νερού και ταχεία αποστράγγιση, χλοοτάπητας, τσιμεντένιος διάδρομος περιμετρικά του αγωνιστικού χώρου για το ασθενοφόρο, επικοινωνία των θυρών με διάδρομο περιμετρικά τους (εκτός αυτής των εισιτηρίων διάρκειας και του τύπου), μη επεκτάσιμο. Πρόσβαση και 50 θέσεις για άτομα με ειδικές ανάγκες στο ισόγειο της Δυτικής πλευράς, ταξιθέτρες, 21 μαύρες κενές θέσεις στη θύρα 7 εις ανάμνηση των 21 νεκρών οπαδών του '81. Προσανατολισμένο κατά Βορρά-Νότο (13 μοίρες προς τα δυτικά).

Έχει υπολογισθεί ότι ο χρόνος εκκένωσης του γηπέδου είναι περίπου 7 λεπτά και ο αριθμός των επισκεπτών ανά έτος πλησιάζει τα 2.000.000.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΤΕΙ ΠΕΙΡΑΙΑ

3.10. Ολυμπιακό Στάδιο Αθήνας «Σπύρος Λούης»

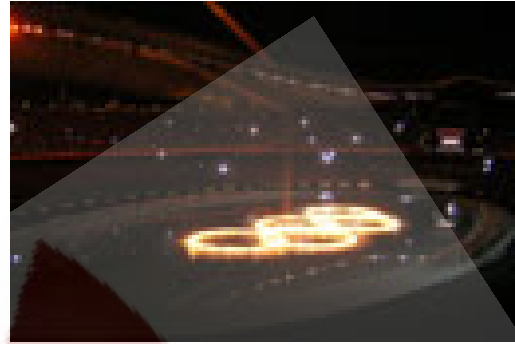
Το Ολυμπιακό Στάδιο, το επίκεντρο των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004, στο οποίο φιλοξενήθηκαν οι αγώνες Στίβου, ο μεγάλος τελικός του Ποδοσφαίρου και οι Τελετές Έναρξης και Λήξης των Αγώνων, βρίσκεται στο Μαρούσι και αποτελεί τμήμα του Ολυμπιακού Αθλητικού Κέντρου Αθήνας (ΟΑΚΑ).

Έχει χωρητικότητα 72.000 θεατών (ρεκόρ θεατών 75.263 στον αγώνα Ολυμπιακός - Αμβούργο, στις 3/11/1983) κτίστηκε το 1982 και ανακατασκευάστηκε το 2004. Η πρόσβαση σε αυτό είναι πολύ εύκολη καθώς μπορεί να επιτευχθεί με όλους τους τρόπους αυτοκίνητο, λεωφορείο, μετρό.

Φέρει το όνομα του Σπύρου Λούη, νικητή του Μαραθωνίου στους πρώτους Ολυμπιακούς Αγώνες της σύγχρονης εποχής 1896. Αναφέρεται όμως πολύ συχνά ως "ΟΑΚΑ" από τα αρχικά του όλου αθλητικού συγκροτήματος. Έχει χρησιμοποιηθεί και από τις τρεις μεγάλες ομάδες του κέντρου ως έδρα κατά διάφορα χρονικά διαστήματα. Ο Ολυμπιακός έπαιζε εκεί από το 1984 ως το 1989 και απ' το 1997 ως το 2002. Ήταν η έδρα του Παναθηναϊκού από το 1984 ως το 2000. Τέλος και η ΑΕΚ έπαιζε εκεί απ' το 1985 ως το 1987.

Το Ολυμπιακό Στάδιο θεμελιώθηκε στις 7/1/1980. Το κτίσιμό του ήταν επαναστατικό και αφορούσε στο μεγαλύτερο ποσοστό τη χρήση μίας μεθόδου προκατασκευής για τα 34 ζεύγη πυλώνων (βάρους 600 τόνων το καθένα) που στήριζαν τις κερκίδες.

Περίπου 26.000 θέσεις του κάτω διαζώματος ήταν στεγασμένες, ενώ χαρακτηριστικό ήταν οι τέσσερις κεκλιμένοι πυλώνες φωτισμού, ύψους 62 μέτρων ο καθένας. Τελικώς, το Ολυμπιακό Στάδιο της Αθήνας εγκαινιάστηκε τον Σεπτέμβριο του 1982. Όπως είναι φανερό, κατασκευάστηκε σε χρόνο ρεκόρ για την εποχή. Ο λόγος δεν ήταν άλλος από τις ασφυκτικές προθεσμίες για το Πανευρωπαϊκό Πρωτάθλημα Στίβου που έγινε εκεί το 1982. Το 1997 ήταν το Παγκόσμιο Πρωτάθλημα Στίβου η τελευταία μεγάλη διοργάνωση που έκλεισε τον πρώτο "κύκλο ζωής" του ΟΑΚΑ.

Το καλοκαίρι του 2002 ξεκίνησαν οι εργασίες που ανακαίνισαν ολοκληρωτικά όχι μόνο το στάδιο, αλλά το σύνολο του Ολυμπιακού Αθλητικού Κέντρου Αθηνών - ΟΑΚΑ. Μετά από πρωτοβουλία της ΑΘΗΝΑ 2004 και του Υπουργείου Πολιτισμού, ο Ισπανός αρχιτέκτονας Santiago Calatrava επιμελήθηκε την αισθητική αναβάθμιση του ΟΑΚΑ με καινοτόμες και δημιουργικές τομές, συμπεριλαμβανομένης της νέας στέγης του Ολυμπιακού Σταδίου.

Αξίζει, τέλος, να σημειωθεί ότι το Ολυμπιακό Στάδιο φιλοξένησε την υπερειδική διαδρομή του Ράλλυ Ακρόπολις 2005. Ήταν η πρώτη φορά που μία υπερειδική του Παγκοσμίου Πρωταθλήματος διεξήχθη μέσα σε στάδιο, με μεγάλη επιτυχία μάλιστα.

Το ΟΑΚΑ ανήκει στο Ελληνικό Δημόσιο και διαθέτει 16 σουίτες VIP, 600 θέσεις γραπτού τύπου, 120 φωτογράφων, γραφείο επίλυσης

προβλημάτων εισιτηρίων, ιατρικές υπηρεσίες, σταθμό πρώτων βοηθειών, γραφείο πληροφόρησης θεατών, καταστήματα ειδών διατροφής, εμπορικά καταστήματα.

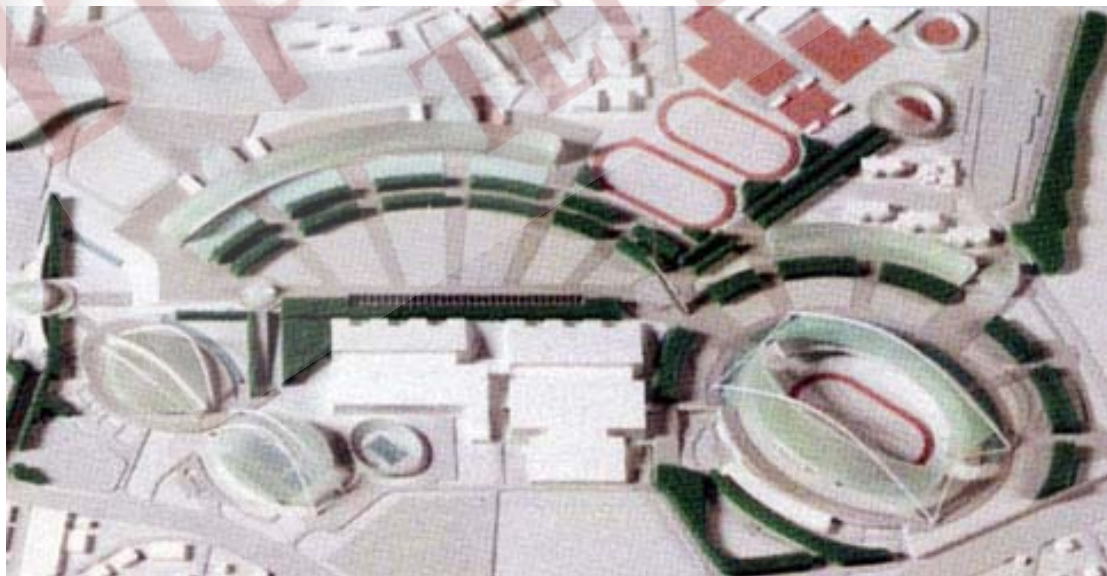
Όπως είναι γνωστό, το Ολυμπιακό Αθλητικό Κέντρο Αθηνών (ΟΑΚΑ) αναμορφώθηκε εκ βάθρων την περίοδο 2002-2004 με αφορμή τη διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004. Ο σχεδιασμός της αναβάθμισης του ΟΑΚΑ ανατέθηκε στον διάσημο Ισπανό αρχιτέκτονα Σαντιάγο Καλατράβα. Παρακάτω παρουσιάζονται μακέτες και σχέδια του "νέου" ΟΑΚΑ.

Η πιο κάτω μακέτα απεικονίζει την αρχική μελέτη Καλατράβα για το ΟΑΚΑ, όπως παρουσιάστηκε το 2001. Στην πορεία όμως επήλθαν σε αυτή αρκετές αλλαγές. Το ποδηλατοδρόμιο (πρώτο πλάνο επάνω)

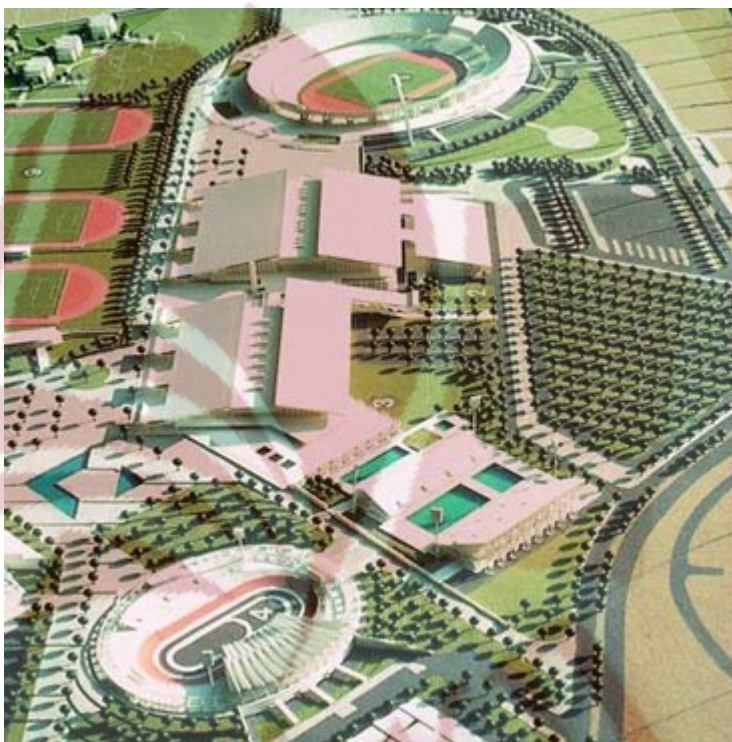
αποφασίστηκε να στεγαστεί πλήρως, η οροφή του Ολυμπιακού Σταδίου άλλαξε ελαφρώς σχεδιασμό, η στοά της Αγοράς αντί για διπλή μετετράπη σε μονή σειρά αψίδων, οι λίμνες της Αγοράς έγιναν τέσσερις από εννέα, η χωροθέτηση των προπονητηρίων άλλαξε.

Η μακέτα που ακολουθεί είναι η τελευταία που παρουσιάστηκε μέσα στο 2003. Ακόμη και αυτή όμως δεν αντικατοπτρίζει την

πραγματική τελική εικόνα του ΟΑΚΑ. Για παράδειγμα, το ανοικτό κολυμβητήριο δεν στεγάστηκε, η δεύτερη μικρή στοά της Αγοράς δίπλα στο στάδιο δεν έγινε ποτέ, ενώ και το κεντρικό γήπεδο του τένις κατασκευάστηκε με βάση άλλο σχεδιασμό.

Διακρίνονται τα 4 προπονητήρια, το ένα μάλιστα με κερκίδες για θεατές, στο χώρο όπου πλέον υπάρχει η πλατεία, οι λίμνες και η στοά της Αγοράς. Στο βάθος το Ολυμπιακό Στάδιο, φυσικά ασκεπές, ενώ ενδιαφέρον έχει και ο τρόπος παρουσίασης του ποδηλατοδρομίου. Είναι γνωστό ότι ήταν εντελώς ανοικτό πριν την τωρινή του ολική στέγαση. Στη μακέτα φαίνεται όμως ότι προβλεπόταν από παλαιότερα μία οροφή στο δυτικό τμήμα του.

Ξαναγυρίζοντας στα όσα άλλαξαν από τον αρχικό σχεδιασμό Καλατράβα στο τελικό αποτέλεσμα, πρέπει οπωσδήποτε να σταθούμε στο βωμό της Ολυμπιακής φλόγας. Ο Ισπανός πρότεινε την κατασκευή ενός μνημείου σε σχήμα αδραχτιού στη βόρεια πλευρά του γηπέδου. Το ύψος του θα έφτανε τα 110 μέτρα, καθιστώντας το την υψηλότερη ανθρώπινη κατασκευή στην Αθήνα. Θα ήταν έτσι ορατό χιλιόμετρα μακριά από το ΟΑΚΑ, ένα πραγματικό τοπόσημο για την πόλη. Αντ' αυτού όμως, για λόγους κόστους και χρόνου, επελέγη να κατασκευαστεί τελικώς μία πολύ μικρότερη εκδοχή αυτού που σχεδίασε ο Καλατράβα, σε θέση πολύ πιο κοντά στο στάδιο. Είναι ο γνωστός βωμός που είδαμε όλοι κατά τους Αγώνες. Αξίζει όμως να έχετε μία ιδέα του τι "χάσαμε" τελικά. Το διπλανό

σχέδιο απεικονίζει το μνημείο όπως θα φαινόταν από την Αγορά.

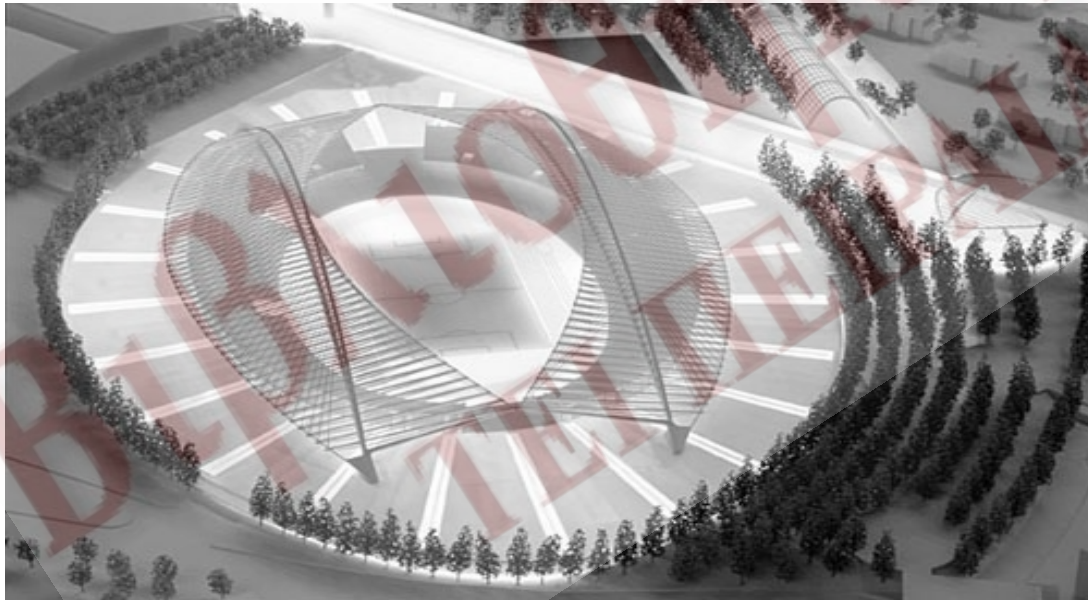
Στην πιο πάνω εικόνα διακρίνεται και το εντυπωσιακότατο Τείχος των Εθνών, μία κατασκευή που ευτυχώς δεν κόπηκε από το σχεδιασμό και είναι ένα από τα πιο όμορφα κομμάτια του νέου ΟΑΚΑ.

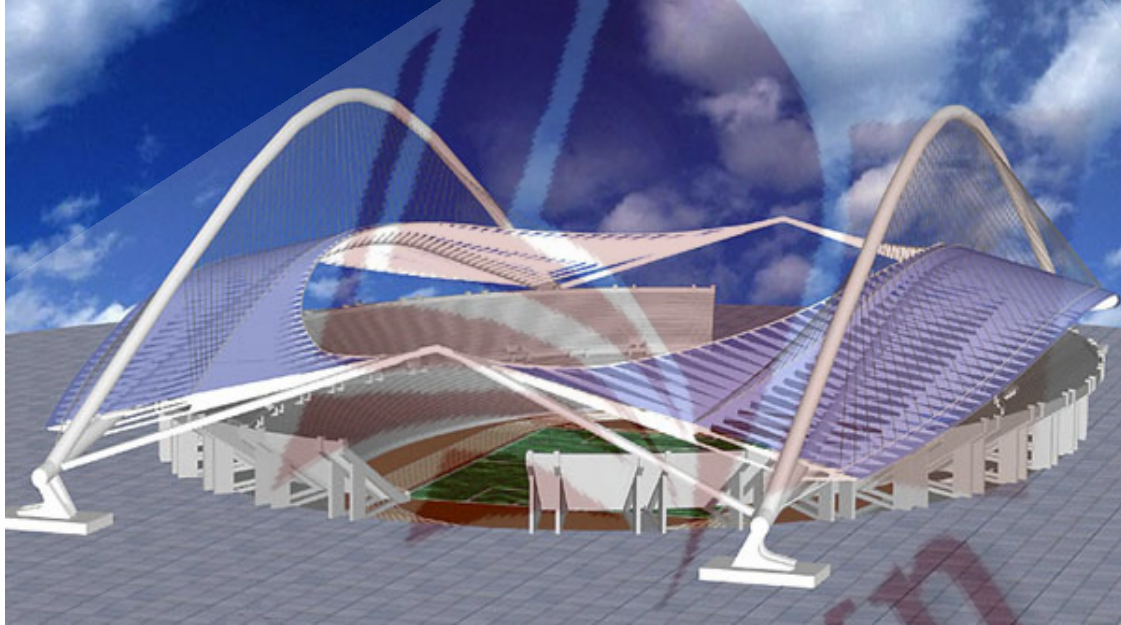
Σε αυτά συγκαταλέγεται, χωρίς καμία αμφιβολία, και η υπέροχη στοά της Αγοράς. Το τελικό σχέδιο της στοάς παρουσιάζεται αριστερά. Είναι ένα έργο που η τελική του εικόνα δείχνει πιο όμορφη και από τις μακέτες!

Τέλος, περνάμε στο ίδιο το Ολυμπιακό Στάδιο και την καταπληκτική νέα οροφή του. Όπως προαναφέρθηκε, ο αρχικός σχεδιασμός του Καλατράβα άλλαξε ελαφρώς στην πορεία. Η εικόνα που ακολουθεί δείχνει την πρώτη μακέτα όπως παρουσιάστηκε το 2001.

Η τελική μακέτα διέφερε σε κάποια σημεία από αυτό το αρχικό σχέδιο. Η καμπυλότητα της οροφής έχει αλλάξει και πλέον αυτή απέχει περισσότερο από το άνω άκρο των κερκίδων. Ο σκοπός ήταν να βελτιωθεί η συμπεριφορά της οροφής σε συνθήκες δυνατών ανέμων. Επίσης, είναι εμφανής και η αλλαγή στο σχεδιασμό των τεσσάρων βάσεων πάκτωσης, τα "πέδιλα" στα οποία στηρίζεται η όλη κατασκευή.

Τέλος, αλλαγή υπήρξε και στο υλικό των πετασμάτων της οροφής. Ο Καλατράβα είχε υπ' όψη του υαλοπίνακες, τελικά όμως επελέγησαν φύλλα από ένα ειδικό πολυκαρβονικό υλικό, που έχει πολύ μικρότερο βάρος από το γυαλί. Το στέγαστρο αντέχει σε σεισμό 8 Ρίχτερ και ανέμους 120 χλμ / ώρα.

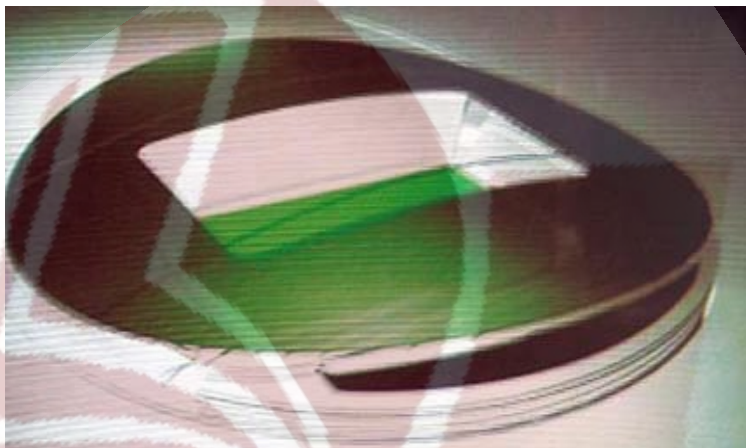

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΤΕΙ ΠΕΙΡΑΙΑ

3.11. Πρόταση για το γήπεδο του Παναθηναϊκού

Το νέο γήπεδο του Παναθηναϊκού θα είναι μακράν το καλύτερο της χώρας μας και ένα από τα καλύτερα της Ευρώπης, αρκεί φυσικά να προχωρήσει δίχως προβλήματα η ανέγερσή του και να υλοποιηθεί όπως ακριβώς σχεδιάστηκε από τους αρμόδιους.

Όσοι είδαν τα σχέδια για το νέο στάδιο στο Βοτανικό συμφώνησαν ότι πρόκειται για γήπεδο «Top Class» -όπως λέγεται πλέον η πρώτη κατηγορία της FIFA και της UEFA- και το πιθανότερο είναι να ενταχθεί σε

αυτήν την κατηγορία, όταν με το καλό ολοκληρωθεί αυτό το τεράστιο έργο για τον Παναθηναϊκό και το ελληνικό ποδόσφαιρο ευρύτερα. Άλλωστε, πληρεί όλες τις προϋποθέσεις και με το παραπάνω για να ενταχθεί στην «Top Class» κατηγορία και συν τοις άλλοις, είναι δεδομένο πλέον ότι η χωρητικότητα δεν αποτελεί κριτήριο. Μιας και ο λόγος για χωρητικότητα, αξίζει να σημειωθεί ότι το γήπεδο του Παναθηναϊκού θα φιλοξενεί 42.000 θεατές και όλες οι θέσεις θα διαθέτουν σκέπαστρο, ενώ υπάρχει η προοπτική επέκτασης της χωρητικότητάς του γηπέδου. Η διάσταση του αγωνιστικού χώρου έχει προβλεφτεί 105X68, ενώ θα υπάρχει αυτονομία ηλεκτροδότησης με 1.600 λουξ στους προβολείς.

Το εντυπωσιακό αυτό κατασκεύασμα, από αρχιτεκτονικής άποψης, έχει προβλεφτεί να έχει χωρητικότητα 7.000 θεατών, ενώ η εξέδρα των φιλοξενούμενων θα είναι 2.000 θέσεων. Το ισόγειο πάρκινγκ θα έχει 4.000 θέσεις με δυνατότητα επέκτασης, ενώ οι «VIP» και «business» θέσεις θα φτάνουν τις 3.500. Η αίθουσα φιλοξενίας των «VIP» θα είναι 4.000 τ.μ., ενώ η «Press Area» θα έχει 500 τ.μ., με φουλ εξοπλισμό και η υπερσύγχρονη αίθουσα Τύπου θα εμπεριέχει 100 καθίσματα.

Οι σουίτες θα είναι 50 στον αριθμό, ήτοι θα φιλοξενούν 600 άτομα, ενώ θα υπάρχουν 25 «business» σουίτες των 300 ατόμων και ανοιχτές σουίτες για 500 άτομα. Οι «VIP» θέσεις θα φιλοξενούν 600 άτομα, οι προεδρικές θέσεις 200 άτομα, οι θέσεις των χορηγών θα αφορούν 3.000 κόσμο και οι θέσεις πολυτελείας 3.200. Υπάρχουν επίσης 6.100 «First class» θέσεις κοινού, 12.000 κανονικές θέσεις και 6.700 θέσεις για τα οικογενειακά διαρκείας.

Τα σχέδια του νέου γηπέδου του Παναθηναϊκού θα τα ζήλευαν όλες οι μεγάλες ευρωπαϊκές ομάδες.

Δεν μπορεί να θεωρηθεί υπερβολή το πόσο σημαντικό είναι αυτό το έργο για τους φιλάθλους της ομάδας. Από τη δική τους οπτική γωνία, το νέο στάδιο θα τους βάλει

σε έναν ολοκαίνουργιο κόσμο, όσον αφορά την παρακολούθηση του ποδοσφαιρικού θεάματος, μακριά από τις ξεπερασμένες συνθήκες που επικρατούσαν στο παλιό γήπεδο, σε ένα νέο κόσμο άνεσης, ασφάλειας και ευχαρίστησης, όσον αφορά την παρακολούθηση των ποδοσφαιρικών αγώνων.

Είναι φανερό πως η κατασκευή ενός γηπέδου είναι δύσκολη υπόθεση, είναι ένα έργο μακροχρόνιο που απαιτεί πολλά χρήματα και όση βοήθεια είναι δυνατή από τη δημοτική Αρχή και την κυβέρνηση, γιατί το έργο αυτό αφορά τη βελτίωση του ελληνικού ποδοσφαίρου γενικότερα. Η UEFA ωθεί τα μέλη της προς αυτή την κατεύθυνση εδώ και πολύ καιρό και κάθε φορά που ένας σύλλογος αποφασίζει να πορευτεί έτσι, για την UEFA είναι μία γιορτή μια μεγάλη νίκη.

ΒΙΒΛΙΟΤΗΚΗ
ΤΕΙ ΠΕΙΡΑΙΑ

3.12. Πρόταση για το νέο γήπεδο της ΑΕΚ

Τα νέα σχέδια για το γήπεδο της ΑΕΚ στο Δήμο Νέας Φιλαδέλφειας παρουσιάστηκαν από την ΠΑΕ ΑΕΚ και συνθέτουν ένα στάδιο με τα εξής χαρακτηριστικά: χωρητικότητα ποδοσφαιρικού γηπέδου 30.000, θέσεις ύψος των στεγαστρων 30 μέτρα, εμβαδόν των εμπορικών χρήσεων 20.000 τ.μ., δενδροφύτευση 50 στρέμματα από το άλσος parking 1.800 θέσεις, κινηματογράφοι πέντε συν ένας θερινός

Εδώ θα θέλαμε να σημειώσουμε ότι η αρχική πρόταση που είχε κάνει η ΠΑΕ της ΑΕΚ άλλαξε ώστε να ικανοποιηθούν σε μεγάλο βαθμό οι απαιτήσεις του Δήμου Νέας Φιλαδέλφειας που έχει προσφύγει στο Συμβούλιο της Επικρατείας.

4. ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΕΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΕΣ

Ευρωπαϊκά παραδείγματα. Χαρακτηριστικά – στοιχεία που τα κάνουν να ξεχωρίζουν.

Η Ελλάδα έχει πολλά να ζηλέψει ακόμα μπροστά στα ευρωπαϊκά στάδια. Οι κατασκευαστικές καινοτομίες και οι ανάγκες του ευρωπαϊκού κοινού προσδίδουν στα στάδια πολυτέλεια που η χώρα μας δεν μπορεί ακόμη να διεκδικήσει.

Στην Ευρώπη το πρώτο με κινούμενη οροφή ήταν το **Amsterdam Arena**. Η τελευταία γενιά κινούμενων οροφών είναι σε στάδια της Αμερικής. Στο Ηνωμένο Βασίλειο είναι αυτή του **Reebok Stadium** των **Bolton Wanderers**.

Allianz Arena, Μόναχο, Γερμανία.

Τον Απρίλιο του 2002 το Διεθνές Σωματείο της FIFA ενέκρινε την

πρόταση της ALLIANZ ARENA στο Μόναχο ως ένα από τα 12 στάδια που θα φιλοξενήσουν το παγκόσμιο κύπελλο του 2006 στη Γερμανία. Το στάδιο ως κτίριο λόγω της κλίμακάς του και του χαρακτήρα που αποτελεί την μικρογραφία μιας πόλης και συγχρόνως ένα χώρο εκτόνωσης και ψυχαγωγίας για το πλήθος. Αν και το κτίριο δεν έχει καθημερινή χρήση, την ημέρα του αγώνα σφύζει από ζωή και γίνεται αυτόματα το επίκεντρο της πόλης. Μέσα από ένα ορθό σχεδιασμό και με την χρήση των κατάλληλων υλικών μπορεί να αποτελέσει ένα αρχιτεκτονικό

αριστούργημα, άξιο αναφοράς όχι μόνο από τους αθλητές και τους φιλάθλους αλλά από οποιονδήποτε παρατηρητή.

Ολυμπιακό Στάδιο, Μόναχο.

Αυτή η συνεταιρική προσπάθεια ανάμεσα στον Frei Otto και τον Fritz Leonhardt παίρνει την ιδέα του σταδίου ως τοπίο σε μεγαλύτερο ύψος με ένα κυματιστό σύστημα στεγών που δημιουργεί ένα νέο συμβολικό χώρο.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΤΕΙ ΠΕΙΡΑΙΑ

Old Trafford, Manchester.

Η βόρεια κερκίδα του γηπέδου είναι ένα παράδειγμα γρήγορης κατασκευής η οποία λειτούργησε το 1996 εν όψει του Euro 96. Όχι μόνο αυξήθηκε η χωρητικότητα κατά 22 . 000 θεατές μέσα σε 11 μήνες αλλά και το κάτω διάζωμα παραχωρήθηκε για λειτουργία από την περίοδο 1995/96. Φιλοξενεί το δρόμο της United ανοίγματος 16,6 μ. Στο σχεδιασμό του περιλαμβάνει μια νέα επαναστατική ιδέα, τις ασίδες .

Οι καμπύλες ασίδες έχουν πρόσφατα χρησιμοποιηθεί σε στάδια στο **Huddersfield (Alfred McAlpine Stadium)**. Το **Millennium Stadium στο Cardiff** είναι κατασκευασμένο με κυλινδρικές ασίδες. Η ανάρτηση του στεγάστρου από τις ασίδες μπορεί να γίνεται με μεταλλικούς δοκούς ή ακόμα καλύτερα με χοντρά καλώδια όπως στο στέγαστρο του **Καλατράβα στο Ο.Α.Κ.Α.**

James Madison University.

Πρόκειται για σύμμεικτη κατασκευή χάλυβα και οπλισμένου σκυροδέματος . Η κεντρική ιδέα της κατασκευής της κερκίδας βασίζεται στη χρήση τριπόδων τα οποία συγκρατούν την κύρια δοκό, παρέχοντας ταυτόχρονα το κατώτερο διάστημα για την ομαλή κυκλοφορία του πλήθους. Τα τρίποδα είναι προκατασκευασμένα από μπλοκ σκυροδέματος. Τα επιμέρους τμήματά τους στοιβάζονται το ένα πάνω στο άλλο και κάθε τμήμα διαπερνάται από προεντεταμένα καλώδια, τα οποία είναι πακτωμένα στα θεμέλια και σφίγγουν κάθε φορά που ένα μέλος του τριπόδου ολοκληρώνεται υποβάλλοντας μ' αυτόν τον τρόπο κάθε πόδι σε ακραία θλίψη συγκρατώντας τα ξεχωριστά μπλοκ στη θέση τους.

Πολλά από τα παλαιότερα ευρωπαϊκά στάδια σχεδιάζονταν με πύργους, ώστε να παρέχουν μια ισχυρή ξεχωριστή εικόνα του σταδίου μέσα στην πόλη π.χ. **Ολυμπιακό στάδιο Ελσίνκι , Dall ‘ ana Μπολόνια, Wembley Λονδίνο.**

Τίτλοι σταδίων όπως «**Theatre of Dreams**» και «**Venue of Legends**», **Manchester** και στο γήπεδο **Wembley** αντίστοιχα, ανταποκρίζουν τον ξεχωριστό ρόλο που έχουν τα γήπεδα αυτά στη συνείδηση εκείνων που έχουν βιώσει έντονες συγκινήσεις και προσμένουν σε νέες.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΤΕΙ ΠΕΙΡΑΙΑ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το στάδιο αποτελεί δημόσιο χώρο πολιτών, οι οποίοι συρρέουν με αφορμή το αθλητικό γεγονός. Στην εποχή μας ιδιαίτερα, οι χώροι αυτοί συγκεντρώνουν το ενδιαφέρον της υψηλότερης για το χρονικό διάστημα της διεξαγωγής των παγκόσμιων αθλητικών συναντήσεων, και αποτελούν το μέσο προβολής της αρχιτεκτονικής του τοπίου που φιλοξενούνται οι αγώνες. Μοιραία λοιπόν η σχεδίαση των αθλητικών χώρων όπου φιλοξενούνται τα σημαντικά αθλητικά γεγονότα, αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την σωστή διεξαγωγή των σημαντικών κοινωνικά αθλητικών εκδηλώσεων.

Στη χώρα μας η αρχιτεκτονική των σταδίων δεν είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένη και μέχρι πρότινος οι ανάγκες των ομάδων και των φιλάθλων εξυπηρετούνταν με εγκαταστάσεις που μετρούσαν σχεδόν μισό αιώνα ζωής. Με αφορμή τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004 η χώρα μας αναγκάστηκε να τις ανακατασκευάσει ώστε να μπορούν αυτές να ανταποκριθούν στις ανάγκες ενός παγκόσμιου κοινού. Έτσι οι ελληνικά στάδια δεν έχουν να αναδείξουν αξιοζήλευτες κατασκευαστικές καινοτομίες αλλά παρόλα αυτά μπορούν να σταθούν με αξιοπρέπεια σε αγώνες μεγάλου βεληνεκούς.

Είναι γεγονός ότι αθλητικές εγκαταστάσεις όπως είναι τα γήπεδα στίβου-ποδοσφαίρου εντάσσονται σε μια ιδιαίτερη αρχιτεκτονική λόγω της μεγάλης κλίμακας τους αλλά και των συγκεκριμένων προδιαγραφών που πρέπει να ακολουθούν. Εξαιτίας αυτών λοιπόν τυχόν κατασκευαστικές καινοτομίες εντοπίζονται, π.χ. στη δημιουργία ενός εντυπωσιακού στεγάστρου και στην επιλογή των υλικών. Χαρακτηριστικό παράδειγμα για την χώρα μας αποτελεί το πρωτότυπο στέγαστρο του Ολυμπιακού Σταδίου Αθήνας (Ο.Α.Κ.Α) με το περίφημο στέγαστρο Καλατράβα.

Αξιοσημείωτος όμως είναι ο ρόλος τους και στη φυσιογνωμία μιας περιοχής, διότι η ύπαρξη τους αποτελεί τοπόσημο για αυτή. Είναι σαφές ότι αποτελούν στολίδια για τις πόλεις τις οποίες εδρεύουν. Παρόλα αυτά όμως σε ορισμένες περιπτώσεις όμως δεν εναρμονίζονται πλήρως με το φυσικό τοπίο. Κατά την προσωπική μας άποψη αυτό ισχύει μερικώς στο στάδιο Καραϊσκάκη το οποίο είναι κτισμένο σε μια περιοχή που η δυτική πλευρά της θυμίζει εγκαταλελειμμένη βιομηχανική ζώνη.

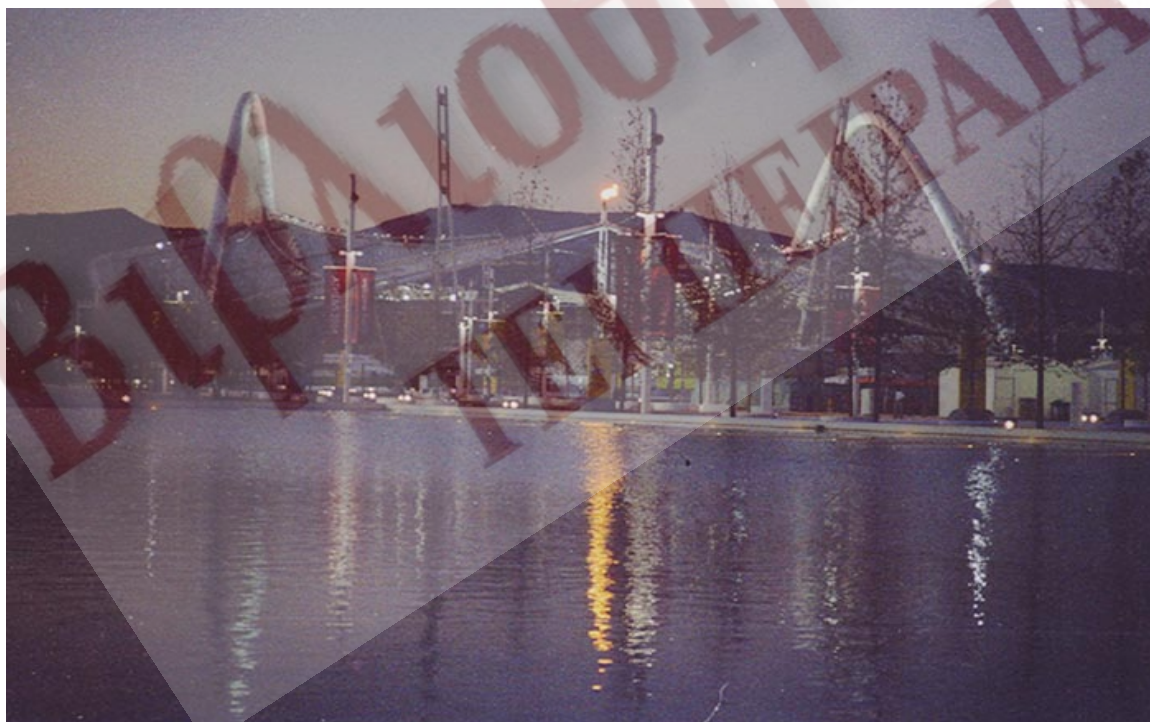
Ένα εξίσου σημαντικό θέμα το οποίο θα πρέπει να λάβει σοβαρά υπόψη του ο αρχιτέκτονας είναι το μέγεθος της κατασκευής. Πάνω από όλα απαιτείται αυτό να βρίσκεται σε αναλογία με την κλίμακα της περιοχής. Οι εγκαταστάσεις στίβου-ποδοσφαίρου που διαθέτει η χώρα μας ικανοποιούν πλήρως αυτή την προϋπόθεση ενώ ταυτόχρονα εξυπηρετούν και τις ανάγκες των πόλεων στις οποίες εδρεύουν.

Καθίσταται λοιπόν φανερή η συμβολή των σταδίων και

εντοπίζεται σε πολλούς τομείς. Αρχικά βοηθούν σημαντικά στην ανάπτυξη της πόλης όπου βρίσκονται. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτού είναι η ύπαρξη εμπορικής ζώνης στο περιβάλλοντα χώρο και διάφορες εκδηλώσεις που κατά καιρούς διοργανώνονται σε αυτά κυρίως πολιτιστικού χαρακτήρα. Επίσης ιδιαίτερος συμβάλουν στην άνοδο του τουρισμού καθώς αποτελούν πόλο έλξης κατά τη διάρκεια σημαντικών αθλητικών συναντήσεων.

Μια άλλη παράμετρος που αξίζει να τονιστεί είναι και η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας καθώς και η κατασκευή ενός τέτοιου έργου απαιτεί και ένα συγκεκριμένο ανθρώπινο δυναμικό, απαραίτητο τόσο για την ολοκλήρωση του όσο και για την μετέπειτα λειτουργία του.

Συμπερασματικά λοιπόν θα θέλαμε να τονίσουμε ότι τέτοιου είδους έργα, όπως είναι τα στάδια, εξυπηρετούν πολλούς σκοπούς όπως να στεγάσουν μια ομάδα και να φιλοξενήσουν τους αγώνες της αλλά πάνω από όλα να κάνουν υπερήφανους τους φιλάθλους τους, τις ίδιες τις ομάδες, αφού για αυτές είναι το «σπίτι» τους και τελικά τη χώρα μας εφόσον μέσα από αυτά αναδεικνύεται η κουλτούρα μας, η αισθητική μας και φυσικά το αθλητικό πνεύμα το οποίο μας χαρακτηρίζει ως λαό από τα χρόνια των πρώτων Ολυμπιακών Αγώνων μέχρι σήμερα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Γιαννάκης Θ. (1992), **Ζάππειες και Σύγχρονες Ολυμπιάδες**, Αθλότυπος: Αθήνα
- Γιαννάκης Θ. (1990), **Ιστορία της Φυσικής Αγωγής**, Αθλότυπος: Αθήνα
- Χριστόπουλος Γ. (1976), **Η Ιστορία των Ολυμπιακών Αγώνων**, Ολκός: Αθήνα
- Μπούρας Χ. (1968), **Μαθήματα Ιστορίας Αρχιτεκτονικής** 1^{ος} τόμος Πανεπιστημιακές Εκδόσεις ΕΜΠ χ.ε.: Θεσσαλονίκη
- Τσέτσης Στ. (2004), «Ολυμπιακοί Αγώνες και Τεχνικός Κόσμος», **ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΤΕΕ**, αρ. 2306-Αύγουστος 2004, σελ. 64-67.
- Παπαδόπουλος Κ. Αθλητικές Εγκαταστάσεις: «Βασικές Αρχές Σχεδιασμού», **ΚΤΙΡΙΟ**, Δεκέμβριος 2003, τεύχος 113, σελ. 66
- Ρηγόπουλος Δ. (2005), «Η Αρχιτεκτονική πηγαίνει γήπεδο», **Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ-Τέχνες και Γράμματα**, 3 Ιουλίου 2005, σελ. 1.
- Θεοδωράτος Μ. (2005), «ΑΚΙΝΗΤΑ - Ο πονοκέφαλος των νέων γηπέδων», **Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ-ένθετο για την Οικονομία**, 5 Μαρτίου 2005, σελ. 19.
- Λιβάνιος Σ. (2006), «Τα «άλογα του κάμπου» καλπάζουν προς το μέλλον», **ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ**, 25 Μαρτίου 2006, σελ. 66-67.
- Τσακίρακης Π. (2001), **Η Αρχιτεκτονική των αθλητικών χώρων**: Διάλεξη, Τμήμα Αρχιτεκτονικής, ΕΜΠ, Αθήνα.
- Παπαναστασίου Γ. (2005), **Σύγχρονες Αθλητικές Εγκαταστάσεις**: Διάλεξη, Τμήμα Αρχιτεκτονικής, ΕΜΠ, Αθήνα.
- Αντωνόπουλος Κ. (2002), **Στέγαση μεγάλων ανοιγμάτων: εφαρμογή σε αθλητικές εγκαταστάσεις**, Αθήνα.
- Προδιαγραφές Αθλητικών Εγκαταστάσεων Γ.Γ.Α.
Φ.Ε.Κ. Αρ. Φύλλου 1793/6-12-2004
Φ.Ε.Κ. Αρ. Φύλλου 131/Α/6-6-2005
- www.sportsvenue-technology.com
- www.worldstadiums.com
- www.allianzarena.com
- www.stadia.gr
- www.karaiskaki.gr
- www.athens2004.gr
- www.intrakat.gr
- www.goalday.gr
- www.geocities.com
- www.olympicproperties.gr

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	σελ 2
1. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	σελ 3
1.1. Οι κτιριολογικές απαιτήσεις των αθλητικών εγκαταστάσεων σελ 3	
1.1.1. Εσωτερική λειτουργία.....	σελ 7
1.1.2. Περιφερειακή λειτουργία.....	σελ 7
Η μετάβαση και η ροή του κοινού.....	σελ 7
Η ασφάλεια.....	σελ 8
Σχέση αμοιβαίας θέασης.....	σελ 8
1.2. Περιγραφή της λειτουργικής διάρθρωσης των εγκαταστάσεων ...σελ 9	
Κεντρικό στάδιο.....	σελ 9
Βοηθητικοί χώροι.....	σελ 9
Χώροι αναψυχής.....	σελ 10
Περιβάλλοντες χώροι.....	σελ 10
Χώροι κυκλοφορίας.....	σελ 11
Πρόσβαση: Ομαλή και ασφαλής προσέλευση και αποχώρηση θεατών.....	σελ 11
Λειτουργικότητα και τοποθέτηση των καθισμάτων	σελ 12
Η στατική δομή των κερκίδων και των στεγάσεων	σελ 12
Εντυπώσεις και συναισθήματα που πρέπει να προκαλεί το στάδιο.....	σελ 14
2. ΟΙ ΝΕΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	σελ 17
2.1. Καταγραφή των εγκαταστάσεων	σελ 17
2.2. Προσδιορισμός του αντικειμένου μελέτης	σελ 18
3. ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΩΝ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΩΝ	σελ 19
3.1. Γήπεδο Πηγαδιών	σελ 19
3.2. Στάδιο Κασσανδρείας	σελ 21
3.3. Καντανζόγλειο	σελ 23
3.4. Παμπελοποννησιακό Στάδιο	σελ 26
3.5. Στάδιο Αλκαζάρ	σελ 28
3.6. Παγκρήτιο Στάδιο	σελ 31
3.7. Πανηπειρωτικό Στάδιο	σελ 34
3.8. Πανθεσσαλικό Στάδιο	σελ 36
3.9. Νέο Στάδιο Καραϊσκάκη	σελ 38
3.10. Ολυμπιακό Στάδιο Αθήνας «Σπύρος Λούης»	σελ 43

3.11. Πρόταση για το γήπεδο του Παναθηναϊκού.....σελ 49
3.12. Πρόταση για το νέο γήπεδο της ΑΕΚ.....σελ 51

4. ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΕΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΕΣ.....σελ 52

Ευρωπαϊκά παραδείγματα. Χαρακτηριστικά – στοιχεία που τα κάνουν να ξεχωρίζουν.....σελ 52

Allianz Arena, Μόναχο, Γερμανία.....σελ 52

Ολυμπιακό Στάδιο, Μόναχο.....σελ 54

Old Trafford, Manchester.....σελ 55

James Madison University.....σελ 56

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....σελ 57

ΒΙΒΛΙΟΓΡΦΙΑ.....σελ 59

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....σελ 61

